

University of Groningen

Factsheet kengetallen doelgroepen onderkant arbeidsmarkt

Gardenier, J.D.; Weijer, A.; van Rijn, H.; Edzes, A.J.E.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2012

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Gardenier, J. D., Weijer, A., van Rijn, H., & Edzes, A. J. E. (2012). *Factsheet kengetallen doelgroepen onderkant arbeidsmarkt*. CAB International.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

**Factsheet kengetallen
doelgroepen onderkant
arbeidsmarkt**

CAB *fundeert* beleid

Factsheet kengetallen doelgroepen onderkant arbeidsmarkt

SER Noord-Nederland

CONCEPT

Drs. Jan Dirk Gardenier MBA

Anna Weijer MSc

Ir. Hans van Rijn

Dr. Arjen Edzes (RUG)

5 juli 2012

Inhoud

Factsheet kengetallen doelgroepen onderkant arbeidsmarkt	1
Inhoud	2
Inleiding	3
Hoofdstuk 1	6
Aanbodzijde arbeidsmarkt	6
1.1 Omvang inactieve doelgroep	6
1.2 Regionale verschillen	7
1.3 Afstand naar de arbeidsmarkt	9
1.4 Conclusie	11
Hoofdstuk 2	12
Vraagzijde arbeidsmarkt	12
2.1 Kwalitatieve inschatting soort banen voor doelgroep WWnV	12
2.2 Kwantitatieve inschatting van de opnamecapaciteit arbeidsmarkt	14
2.3 Conclusie	20
Bijlage 1	21
Begrippenlijst	21
Bijlage 2	23
Aanbodzijde inactieve doelgroepen	23
Omschrijving doelgroepen en kerncijfers Noord-Nederland	23
Bijlage 3	26
Aanbodzijde inactieve doelgroepen	26
Standcijfers en ontwikkeling WWB	26
Standcijfers en ontwikkeling Wajong	31
Standcijfers en ontwikkeling WSW	35
Standcijfers en ontwikkeling doelgroep WWnV	40
Standcijfers en ontwikkeling AWBZ	42
Bijlage 4	46
Afstand naar de arbeidsmarkt	46
Bijlage 5	50
Tabellen op gemeenteniveau	50
B5.1. Tabel Aantal WWB'ers ultimo 2011, ontwikkeling 2007-2011	50
B5.2. Tabel. WWB naar leeftijd, standcijfers december 2011	52
B5.3. Tabel. WWB naar leeftijd, ontwikkeling 2007-2011	54
B5.4. Tabel Wajong'ers 2011 en ontwikkeling 2007-2011	56
B5.5. Tabel Wajong'ers naar leeftijdsklasse, 2011	58
B5.6. Tabel Ontwikkeling Wajong naar leeftijd 2007-2011	60
B5.7. Tabel. AWBZ extramurale begeleiding 1-1-2012 naar cliëntgroep	62
B5.8. Tabel. Extramurale begeleiding naar cliëntgroep, ontwikkeling 2011-2012	64
B5.9. Tabel. AWBZ extramurale begeleiding 1-1-2012 naar leeftijd	66
B5.10. Tabel. AWBZ extramurale begeleiding naar leeftijd, ontwikkeling 2011-12	68
Bijlage 6	70
Geraadpleegde literatuur	70

Inleiding

De Adviescommissie Arbeidsmarkt & Onderwijs van de SER Noord-Nederland wil rond de zomer komen tot een actieplan Arbeidsmarkt voor de periode 2012-2015. De aanleiding voor dit advies is de fundamentele verandering waar de arbeidsmarkt voor staat als gevolg van demografische ontwikkeling, de scholingsopgave en het regionaal economische beleid. In het bijzonder staat de participatie van inactieve doelgroepen centraal die met het voorgenomen, maar inmiddels ingetrokken wetsvoorstel van de Wet Werken naar Vermogen (WWnV) voor regio's een zware opgave betekent.

Invoeren van de WWnV zou inhouden dat de WWB wordt vervangen en er delen van de WSW en de Wajong in worden ondergebracht. De invoering van deze wet zou gepaard gaan met een bundeling van en een gelijktijdige korting op de budgetten. Dit betekent een grote opgave voor gemeenten. Zij hebben de taak om meer mensen (met een beperking) aan het werk te helpen en moeten daarbij zoveel mogelijk een beroep doen op het eigen vermogen van mensen om dit te realiseren. Tegelijkertijd zijn hiervoor veel minder middelen beschikbaar.

Hoewel de WWnV vooralsnog controversieel is verklaard, blijft de opgave onveranderd actueel. Gemeenten gaan ervan uit dat de Wet, misschien in een iets andere vorm, later alsnog zal worden ingevoerd. De urgentie van het probleem dat met de WWnV zou worden aangepakt bestaat namelijk nog steeds. Er zijn te veel mensen die niet deelnemen aan het arbeidsproces en de tekorten van gemeenten lopen steeds verder op. Landelijk is het bijstandsbestand van 2010 op 2011 met bijna 3% toegenomen. Tegelijk laten de gemeenten over 2011 een tekort op de in- en uitgaven van de bijstand zien van € 675 mln. (in Noord-Nederland was dat € 87 mln.) (Divosa Monitor 2012).

Meer mensen laten uitstromen naar werk is niet vanzelfsprekend. Uit onderzoek van ons bij gemeenten in het land blijkt dat het voor gemeenten moeilijk is om mensen uit de WWB met behulp van loondispensatie snel uit te laten stromen naar de arbeidsmarkt. De opgave is dus complexer dan het in eerste instantie lijkt. Uit het UWV kennisverslag 2012 – I blijkt echter dat het aantal Wajong'ers dat tussen 2010 en 2011 uitstroomt naar werk met 25% is gestegen. Uit de Notitie van het Sociaal en Cultureel Planbureau 'Overwegingen SCP bij voorstel Wet Werken naar Vermogen t.b.v. rondetafelgesprek 14 maart 2012' blijkt dat de wet naar de mening van het SCP geen duidelijke doelen formuleert voor de aantallen van uitstroom naar de arbeidsmarkt. Het is dus uitermate relevant om beter zicht te krijgen op het karakter en kenmerken van de doelgroep en de arbeidsvraag.

Naast de WWnV zouden gemeenten volgens de plannen van het vorige kabinet ook verantwoordelijkheid krijgen voor een doelgroep uit de AWBZ. Extramurale begeleiding uit de AWBZ zou worden overgeheveld naar gemeenten en daar worden ondergebracht bij de WMO. Ook dit voorstel is controversieel verklaard. Evengoed bestaat er breed draagvlak voor het idee achter deze overheveling, namelijk dat de gemeente beter in staat is de begeleiding op zich te nemen omdat zij de burgers beter kent en lokaal maatwerk kan leveren.

Aanpak

Om tot een advies voor de participatie van deze doelgroepen op de arbeidsmarkt te komen heeft de SER Noord-Nederland een plan van aanpak in vier fasen opgesteld bestaande uit:

1. Het bijwonen van bijeenkomsten en congressen om de problematiek in kaart te brengen en te komen tot een algemene probleemanalyse.
2. Feitenonderzoek om aan de aanbodzijde de doelgroep van de WWnV in verschillende gemeenten in Noord- Nederland in beeld te brengen en aan de vraagzijde de absorptiecapaciteit van de arbeidsmarkt te beschrijven. Hieruit moet kunnen worden opgemaakt hoe reëel het beleidsprobleem precies is.
3. Het organiseren van werktafels met betrokken partijen (Divosa, UWV en VNG etc.) om een gezamenlijke agenda vast te stellen.
4. Het uitzetten van een enquête onder de wethouders uit verschillende gemeenten waarbij gevraagd zal worden naar de kansen en bedreigingen van de nieuwe Wet, de rol van de gemeente en de rol van de gemeente in de regio.

De vraag die aan CAB gesteld is heeft betrekking op fase 2: het feitenonderzoek. In dit rapport brengen wij dit voor Noord-Nederland in beeld.

Dit onderzoek geeft inzicht in de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt. We kijken daarvoor naar de doelgroep WWnV en de groep die extramurale begeleiding vanuit de AWBZ krijgt. Om de uitvoering voor gemeenten eenvoudiger te maken is het belangrijk dat zij goed inzicht krijgen in de doelgroep waar zij, ondanks het controversieel verklaren van beide regelingen, zeer waarschijnlijk later verantwoordelijk voor zullen worden.

We bieden ook inzicht in de omvang en kenmerken van de doelgroep. Het gaat om kenmerken als geslacht en leeftijd, maar ook om de afstand tot de arbeidsmarkt. We maken voor de verschillende doelgroepen (WWB, WSW en Wajong) een inschatting van de afstand naar de arbeidsmarkt en de mate waarin deze afstand te overbruggen is op basis van een schema van Edzes (2011):

Tabel 1: Afstand naar de arbeidsmarkt

	Geen afstand	Afstand:				Studie
		overbrugbaar minimaal	overbrugbaar maximaal	niet overbrugbaar minimaal	niet overbrugbaar maximaal	
WWB	30%	30%		40%		
WSW	0%	40%	70%	30%	60%	
Wajong oud		60%	85%	15%	40%	
Wajong nieuw	20%	39%		13%		28%

Het gaat om de afstand naar reguliere, reële en algemeen geaccepteerde arbeid. De percentages in het schema zijn een schatting op basis van landelijke cijfers. Op basis van deze schatting geven we een indicatie van de afstand naar de arbeidsmarkt voor de verschillende doelgroepen in Noord-Nederland. Wanneer er een afstand tot de arbeidsmarkt is, wordt onderscheid gemaakt tussen een overbrugbare en niet overbrugbare afstand. Bij een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt zijn mensen aangewezen op beschut werk of een uitkering. Een overbrugbare afstand wordt veroorzaakt door een gebrek aan vaardigheden, sociaalpsychologische problemen of onvoldoende productiviteit. Het is dan zaak om deze problemen weg te nemen of in het geval van een lage productiviteit, te compenseren door middel van loondispensatie.

Hoofdstuk 1

Aanbodzijde arbeidsmarkt

1.1 Omvang inactieve doelgroep

Onderstaande tabel geeft inzicht in de omvang van de doelgroepen in Noord-Nederland. Er bestaat overlap tussen de verschillende doelgroepen. Dit is niet meegenomen in de tabel.

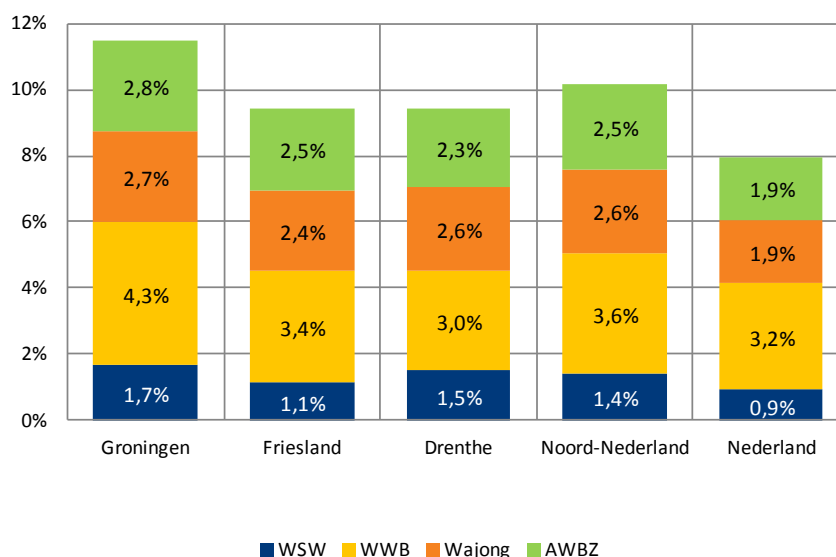
Tabel 2: Omvang doelgroepen in Noord-Nederland (Peildatum WSW eind juni 2011, WWB 2011 en Wajong nieuw en oud 2011 en AWBZ primo 2012).

	Noord-Nederland, aantallen
WWB	
><65 jaar	38.640
>= 65 jaar	1.670
WSW	
Dienstbetrekking	16.640
Detachering	2.860
Begeleid Werken	880
Wajong	
Wajong Oud	25.750
Wajong Nieuw	3.180
AWBZ	
<18 jaar	4.010
18-64 jaar	20.990
>= 65 jaar	3.525
Totaal	118.145

Bron: CBS, POR WSW, UWV, bewerking CAB

De inactieve doelgroep in Noord-Nederland bestaat uit ruim 118.000 personen. De WWB-doelgroep is met 38.640 personen het grootst. Bij de Wajong maken we onderscheid tussen 'oud' en nieuw'. Door een toename van het aantal Wajong'ers is de regeling in 2010 herzien. Als het gaat om de regeling na de herziening spreken we van 'nieuwe Wajong'. Deze groep is dan ook veel kleiner. Ook de AWBZ-doelgroep is omvangrijk. Deze groep zou niet onder de WWnV gaan vallen, maar is wel belangrijk om in beeld te hebben omdat zij wel onderdeel zou uitmaken van de gemeentelijke doelgroep.

Grafiek 1. Doelgroepen in Noord-Nederland (Peildatum WSW eind juni 2011, WWB 2011, Wajong nieuw en oud 2011 en AWBZ primo 2012) als % van de bevolking 15-64 jaar.

Bron: CBS, POR WSW, UWV, bewerking CAB

Bovenstaande grafiek geeft de relatieve grootte van de verschillende doelgroepen weer in Groningen, Friesland, Drenthe, Noord-Nederland en Nederland. Zowel Wajong oud als nieuw zijn meegenomen in deze cijfers. We zien hier dat het aandeel inactieve doelgroepen in Groningen veruit het grootst is in vergelijking met Friesland en Drenthe maar ook met Noord-Nederland en landelijk. Het WWB-bestand is in Drenthe het kleinst.

1.2 Regionale verschillen

In omvang en ontwikkelingen in deze doelgroepen zijn er ook regionale verschillen. Per doelgroep geven we hier de belangrijkste bevindingen weer.

WWB

Een hoog aantal WWB-uitkeringen is vooral een stedelijk fenomeen. Een sterke toename in de periode 2007-2011 zien we in gebieden waar het aandeel WWB-ers als percentage van de potentiële beroepsbevolking laag is. Wanneer we kijken naar kenmerken van de WWB-populatie, zien we dat er meer vrouwen dan mannen zijn. Een toename zien we echter veel sterker bij de mannen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat mannen meer participeren op de arbeidsmarkt waardoor in tijden van een stijgende werkloosheid er ook meer mannen zijn die hun baan verliezen. Daarnaast zagen we een stijging in het aantal kortdurende uitkeringen, wat waarschijnlijk vooral kan worden toegewezen aan de nieuwe instroom. In Friesland is het aantal kortdurende uitkeringen het hoogst. Tot slot is uitstroom naar werk het hoogst in drie Groningse gemeenten: Vlagtwedde, Ten Boer en Loppersum. Er is weinig uitstroom naar werk in het noorden van de provincie Friesland.

Wajong

De meeste Wajong'ers concentreren zich in Oost-Groningen en in de stedelijke gemeenten. Het aandeel Wajong'ers is in Groningen overigens wat lager dan in Assen, Emmen en Leeuwarden.

Toename in de Wajong is sterker in de provincie Groningen ten opzichte van de provincies Friesland en Drenthe. De stijging is in Noord-Nederland minder sterk dan landelijk. Tussen 2007 en 2011 is het aantal personen ≥ 45 jaar toegenomen. Dit is opmerkelijk en kan betekenen dat er relatief veel jonggehandicapten zijn die pas op latere leeftijd een Wajong-uitkering aanvragen.

WSW

Het aantal WSW-deelnemers is groot in Oost-Groningen. In Friesland zijn er juist minder WSW-ers. In Oost-Groningen is ook de toename van het aantal WSW-deelnemers het grootst. In een aantal gebieden was er sprake van een sterke daling, maar bleef het aandeel WSW-deelnemers toch hoog. Omgekeerd zagen we ook een sterke toename terwijl het aandeel WSW-deelnemers laag bleef. Dit verschijnsel kan duiden op 'uitruil' tussen gemeenten binnen hetzelfde WGR-gebied. Wanneer een bepaalde gemeente over haar WSW-taakstelling heen gaat, kunnen zij bij een andere gemeente uitgeplaatst worden. De WSW-populatie in Noord-Nederland bestaat vooral uit oudere mannen met een lang dienstverband. Bovendien werkt het grootste deel in interne dienstverbanden. Het aandeel dat buiten werkt (gedetacheerd of begeleid werken) is in Noord-Nederland aanzienlijk lager dan landelijk. Hieruit kunnen we concluderen dat de beweging naar buiten en uitstroom waarschijnlijk moeilijk te realiseren zijn.

AWBZ

Over het geheel genomen zien we in Noord-Nederland een toename van het aantal mensen dat extramurale begeleiding vanuit de AWBZ krijgt. In de provincie Groningen zijn er veel gemeenten waar $>3\%$ als percentage van de bevolking 15-64 jaar extramurale begeleiding krijgt. Bovendien is het aandeel groot in de stedelijke gemeenten. Over het algemeen is het aantal cliënten met AWBZ extramurale begeleiding toegenomen. Een afname zagen we in het noorden van de provincies Groningen en Friesland en in de gemeenten Haren en Tynaarlo.

Inactieve doelgroep als geheel

De doelgroep WWnV is het sterkst vertegenwoordigd in het zuidoosten van de provincie Groningen en de stedelijke gemeenten. Wanneer we naar de totale doelgroep aan de onderkant van de arbeidsmarkt kijken, inclusief de cliëntgroepen AWBZ extramurale begeleiding, verandert dit beeld nauwelijks. Van alle WWnV doelgroepen is alleen het aantal WSW deelnemers afgenomen. De overige doelgroepen zijn in omvang toegenomen. De sterkste toename zit in het aantal Wajong uitkeringen.

1.3 Afstand naar de arbeidsmarkt

Het schema waarin de afstand naar de arbeidsmarkt wordt geschat geeft voor de verschillende doelgroepen een beeld van hun arbeidsmarktpositie.

Tabel 3: Afstand naar de arbeidsmarkt

	Geen afstand	Afstand:				Studie
		overbrugbaar minimaal	overbrugbaar maximaal	niet overbrugbaar minimaal	niet overbrugbaar maximaal	
WWB	30%	30%		40%		
WSW	0%	40%	70%	30%	60%	
Wajong oud		60%	85%	15%	40%	
Wajong nieuw	20%	39%		13%		28%

Er zijn landelijke cijfers gebruikt om een inschatting te maken van de afstand naar de arbeidsmarkt. Met deze schattingen is op basis van de aantallen in 2011 een inschatting gemaakt van het beeld voor Noord-Nederland. Het gaat om een inschatting op basis van landelijke cijfers en we spreken daarom over ordes van groottes.

Tabel 4. Indeling afstand tot de arbeidsmarkt met cijfers over lopende uitkeringen Noord-Nederland

Afstand tot de arbeidsmarkt?					Studie
		nee	ja		
	totaal		overbrugbaar	niet overbrugbaar	
WWB	40.310	12.090	12.090	16.120	
WSW	20.380		8.150 - 14.260	6.110 - 12.230	
Wajong oud	25.750		15.450 - 21.890	3.860 - 10.300	
Wajong nieuw	3.180	650	1.240	400	890
AWBZ begeleiding	20.990				
Totaal	110.610	12.740	36.930 - 49.480	26.490 - 39.100	890

Tabel 5. Overige cliëntgroepen AWBZ extramurale begeleiding

Overig AWBZ	Aantal
VG 0-17 jr	4.010
SOM 65-74 jr	495
SOM >75 jr	1.725
PG >65 jr	1.305
Totaal	7.535

In tabel 4 zijn alleen de AWBZ cliëntgroepen meegenomen die relevant zijn voor de arbeidsmarkt. De overige cliëntgroepen zijn in tabel 5 apart vermeld.

In de **WWB** heeft 30% geen afstand tot de arbeidsmarkt, zij kunnen uitstromen naar werk. Daarnaast heeft 70% een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor 30% is deze afstand overbrugbaar en voor 40% is de afstand niet overbrugbaar. Vertaald naar Noord-Nederland zijn er ruim 40.300 personen met een WWB-uitkering. Van deze groep hebben ruim 12.000 personen (30%) geen afstand naar de arbeidsmarkt. Daarnaast is er een groep van ruim 28.200 met een afstand naar de arbeidsmarkt. Ruim 16.000 personen (40%) hebben afstand naar de arbeidsmarkt die niet te overbruggen is. Zij kunnen niet regulier werken en behouden daarom een WWB-uitkering of kunnen werken in de sociale werkvoorziening.

In de **WSW** heeft iedereen een afstand tot de arbeidsmarkt. In totaal zijn er in Noord-Nederland ongeveer 20.400 WSW-ers. WSW-ers zijn niet in staat om zelfstandig in een reguliere omgeving te werken. Binnen de WSW zijn er drie werkvormen: beschut werk, detachering en begeleid werk. De laatste groep werkt onder begeleiding bij een reguliere werkgever. Zij hebben een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Mensen die in een beschutte werkomgeving werken, hebben een niet overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Gedetacheerde WSW-ers werken op locatie (bijv. in de groenvoorziening of postbezorging), maar zijn in dienst bij het SW-bedrijf. Voor deze groep is het niet duidelijk of zij hetzelfde werk bij een reguliere werkgever kunnen uitvoeren. Daarom maken we wat betreft overbrugbaarheid onderscheid tussen een minimale en maximale variant. In de minimale variant hebben gedetacheerden een overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. Er zijn dan circa 14.300 personen die op termijn bij een reguliere werkgever kunnen werken en voor ruim 6.000 personen geldt dat de afstand naar de arbeidsmarkt niet te overbruggen is. In de maximale variant zijn er ruim 8.000 personen met een overbrugbare afstand en circa 12.200 personen met een niet te overbruggen afstand naar de arbeidsmarkt. In het laatste geval zijn gedetacheerden niet in staat hetzelfde werk voor een reguliere werkgever uit te voeren.

De overbrugbaarheid afstand naar de arbeidsmarkt voor de oude **Wajong** bestaat ook uit een minimale en maximale variant. Er zijn circa 25.800 oude Wajong-uitkeringen. In de minimale variant zijn er bijna 22.000 personen (85%) met een overbrugbare en bijna 4.000 personen (15%) met een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In de maximale variant zijn er circa 15.500 personen (60%) met een overbrugbare afstand en 10.300 personen (40%) met een niet te overbruggen afstand naar de arbeidsmarkt. Onder de oude Wajong was er niemand zonder een afstand tot de arbeidsmarkt.

Er zijn ruim 3.000 personen met een Wajong-uitkering onder het nieuwe regime. Van deze groep zijn er 650 personen (20%) zonder afstand naar de arbeidsmarkt. Voor circa 1.600 personen geldt dat zij een afstand naar de arbeidsmarkt hebben. Voor ruim 1.200 personen (39%) is deze afstand te overbruggen en voor 400 personen (13%) is de afstand naar de arbeidsmarkt niet te overbruggen. Daarnaast zijn er bijna 900 personen (28%) die onder een studieregeling vallen. De doelgroep WWnV zou gaan bestaan uit 59% van de personen met een Wajong-uitkering onder het nieuwe regime (20% geen afstand + 39% overbrugbare afstand).

De cliëntgroepen **AWBZ extramurale begeleiding** vallen niet onder de doelgroep WWnV, maar behoren wel tot de gemeentelijke doelgroep. De afstand naar de arbeidsmarkt kunnen we voor deze doelgroep niet schatten. In totaal zijn er in Noord-Nederland circa 28.500

personen die extramurale begeleiding vanuit de AWBZ krijgen. Bijna driekwart van deze groep behoort wat betreft leeftijd tot de potentiële beroepsbevolking.

1.4 Conclusie

In totaal zijn er circa 89.600 personen in de WWB, WSW of Wajong. Van deze groep hebben circa 12.700 personen (14%) geen afstand tot de arbeidsmarkt. Bij het wegnemen van belemmeringen en voldoende werkgelegenheid kunnen zij aan het werk bij een reguliere werkgever. In de verdeling van personen met een overbrugbare en niet overbrugbare afstand maken we onderscheid in een minimale en maximale variant. In de minimale variant (minimaal voor wat betreft het aantal mensen met een niet overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt) zijn er bijna 49.500 personen (65%) met een overbrugbare en bijna 26.500 personen (35%) met een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In de maximale variant zijn er ruim 36.900 personen (49%) met een overbrugbare en ruim 39.000 personen (51%) met een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In beide varianten zien we dat een aanzienlijk deel van de doelgroep, gemiddeld ruim de helft, de mogelijkheden heeft om bij een reguliere werkgever te werken. Tussen doelgroepen bestaan hierin wel verschillen. In de Wajong zien we in vergelijking met de andere doelgroepen het grootste aandeel met een overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In de WWB is het aandeel met een overbrugbare afstand het kleinst. Daarentegen is de groep zonder afstand naar de arbeidsmarkt in de WWB het grootst in vergelijking met de WSW en Wajong.

Er zijn dus veel baanopeningen nodig om de doelgroep te activeren en uit te laten stromen naar regulier werk. In hoofdstuk 2 kijken we naar de opnamecapaciteit van de arbeidsmarkt in Noord-Nederland voor de genoemde doelgroepen. Is er voldoende werkgelegenheid voor de personen zonder of met een overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt?

Hoofdstuk 2

Vraagzijde arbeidsmarkt

De absorptie- of opnamecapaciteit van de arbeidsmarkt is een lastig conceptueel vraagstuk waarvan alleen bij benadering iets valt te zeggen. Er zijn veel factoren die een rol spelen, waarbij die factoren elkaar ook weer beïnvloeden. Denk daarbij aan geografische aspecten (vraag en aanbod verschillen per regio), verschillen per sector (de verdeling naar niveaus van de werkgelegenheid verschilt sterk per sector), bedrijfsomvang, cultuurverschillen, de biografie van de ondernemer (het helpt als mensen iemand met een handicap in de omgeving kennen) en de conjunctuur. In dit hoofdstuk worden twee invalshoeken gekozen, een kwalitatieve (waar) en een kwantitatieve (hoeveel).

2.1 Kwalitatieve inschatting soort banen voor doelgroep WWnV

Aangenomen mag worden, dat de mensen in door ons beschreven doelgroep zich vooral zullen richten op banen op elementair en lager niveau. Zoals in paragraaf 2.2 nader wordt uitgewerkt zijn er verschillende sectoren waar relatief veel banen op elementair en lager niveau zijn, die daarmee meer perspectief bieden voor de doelgroep.

Kansrijke sectoren

De Friese gemeenten en het UWV Werkbedrijf richten zich in het kader van de werkgeversbenadering voor de WWnV op de volgende sectoren (Fryslân 2012):

- Maak industrie (Techniek, Metaal en Procesindustrie)
- Energie/bouw
- Toerisme, horeca en detailhandel
- Food, Agri Nutri, Healthy Aging, Groene Life sciences
- Zorg
- Zakelijke dienstverlening (m.n. de callcenter branche)

Ook de schoonmaakbranche wordt om bovengenoemde reden gezien als een geschikte branche voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (OSB 2012). Zo werken er op dit moment al veel SW-medewerkers bij schoonmaakbedrijven. Het is echter nog de vraag in hoeverre beroepen die in ieder geval in het verleden als elementair werden gezien, zoals de schoonmaakbranche, op dit moment nog geschikt zijn voor mensen met een arbeidshandicap. Dit komt omdat de functie-eisen zijn aangescherpt. Tegenwoordig wordt er van medewerkers een hoge productiviteit, grote flexibiliteit en kennis van machinegebruik gevraagd.

Herontwerp functies

Een mogelijk oplossing hiervoor is om binnen een bedrijf een herontwerp van functies te maken (CrossOver 2011). Dit houdt in dat elementaire taken worden gecombineerd tot elementaire functies. Deze benadering is succesvol toegepast in het Slotervaart Ziekenhuis. Voor jongeren met een beperking zijn daar 100 tot 150 reguliere en duurzame functies gecreëerd.

Een aantal branches voor laagopgeleiden is al verdwenen. Dit zijn bijvoorbeeld de textielindustrie en de zware scheepsbouw. De vraag naar personeel in de industrie- en landbouwsector zal de komende jaren verder afnemen en in de dienstensector zal het toenemen. In de dienstensector vraagt men van werknemers ook veel sociale vaardigheden, wat voor mensen met een arbeidshandicap lastig kan zijn.

Biografie ondernemer

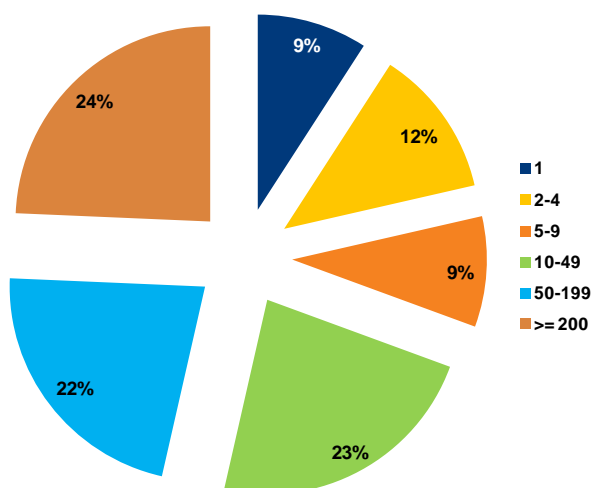
Naast het soort en het niveau van het werk, de capaciteiten van de werkzoekende en de concurrentie op de arbeidsmarkt speelt ook de “biografie” van de werkgever een rol.

Uit een brainstormsessie in september 2011 van RBO en CAB voor MKB-bedrijven in Noord-Nederland met als centrale vraag: “Waarom zou ik wel of niet een werknemer met een beperking in dienst nemen?” kwam onder andere naar voren dat ondernemers geen arbeidsmarktdruk ervaren om Wajong’ers in dienst te nemen. Als men een Wajong’er in dienst neemt is dit vaak vanuit een persoonlijke of maatschappelijke betrokkenheid, niet omdat er grote tekorten op de arbeidsmarkt zijn.

Werkgelegenheid naar omvang bedrijven

In het licht van bovenstaande speelt de omvang van een bedrijf mogelijk ook een rol bij de geneigdheid van de werkgever om iemand met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. We gaan ervan uit dat in kleinere bedrijven de werkgever een grotere rol speelt en dat processen in deze bedrijven minder professioneel en strategisch georganiseerd zijn. Dit zorgt ervoor dat in kleine bedrijven de persoonlijke voorkeur van de werkgever een grotere invloed op het personeelsbeleid heeft. Bovendien is de werkgever niet gebonden aan strikte regels omtrent het personeelsbeleid.

Grafiek 2: Verdeling werkgelegenheid 2011 in Noord-Nederland naar omvang bedrijf:

Bron: PWR, bewerking CAB

In Noord-Nederland zien we dat meer dan de helft van de werkgelegenheid is te vinden in bedrijven met minder dan 50 werknemers. Ervan uitgaande dat kleinere werkgevers eerder bereid zijn iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen, zijn er dus zeker kansen voor deze doelgroep in Noord-Nederland. Sectoren waar de werkgelegenheid vooral in kleinere bedrijven zit zijn Landbouw, Horeca, Handel, Bouw en Dienstverlening.

2.2 Kwantitatieve inschatting van de opnamecapaciteit arbeidsmarkt

Voor een kwantitatieve inschatting van de opnamecapaciteit van de arbeidsmarkt in Noord-Nederland gaan we uit van het aantal banen per sector in 2011. Verder schetsen we een beeld van de ontwikkeling van het aantal banen en het aantal vacatures in de periode 2012-2016 op basis van de onlangs verschenen Regionale arbeidsmarktprognose 2012-2013, met een doorkijk naar 2017 van het UWV (UWV 2012). We geven ook een indicatie van de verdeling van banen naar niveau, gebaseerd op gegevens over heel Nederland uit de Enquête Beroepsbevolking 2009 van het CBS.

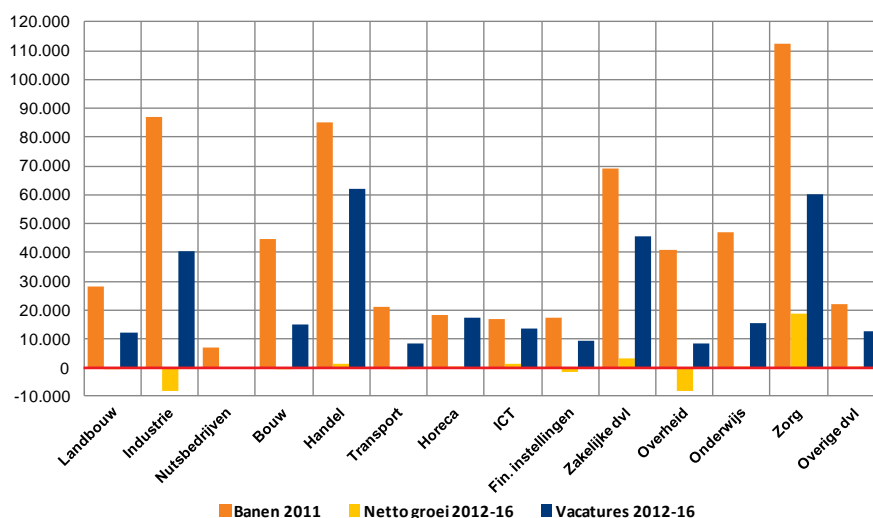
Hieruit komt het beeld naar voren in welke sectoren meer of minder banen zijn op elementair en lager niveau (dat wil zeggen ongeveer tot MBO niveau 2). Omdat we aannemen dat dit het zoekgebied is voor mensen uit de doelgroep van de WWnV geeft dit een indicatie waar de grootste opnamecapaciteit zal liggen.

Banen en vacatures per sector

Het aantal banen van 12 uur of meer in Noord-Nederland, afgeleid uit het Provinciaal Werkgelegenheidsregister, bedroeg in april 2011 ca. 616.000.

Het UWV rekent voor de landelijke prognoses voor 2012 met een krimp van 0,75%, voor 2013 een groei van 1,25% en voor jaren daarna een groei van 1,5%. Het UWV baseert zich daarbij op recente ramingen van het Centraal Planbureau (CPB 2012). Voor 2012 en 2013 wordt een afname in het aantal banen verwacht, daarna een lichte groei.

Grafiek 3: Aantal banen 2011, prognose groei en aantal vacatures 2012-2016 in Noord-Nederland

Bron: PWR (banen) en UWV (prognoses), bewerking CAB

Naast de totaalcijfers is ook een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van het aantal banen per sector. Die landelijke cijfers zijn vertaald naar de situatie in Noord-Nederland om zo het beeld te schetsen in de kolom "netto-groei" in bovenstaande grafiek. Deze aanpak

wordt gesteund door het feit, dat de ontwikkeling van het aantal banen in de 3 noordelijke provincies minder dan 0,1 procentpunt afwijkt van het landelijke beeld (PWR, LISA).

Vacatures ontstaan door uitbreiding van de werkgelegenheid en door vervanging van vertrekkend personeel. Ook als de werkgelegenheid gelijk blijft of zelfs afneemt kunnen er wel vacatures ontstaan omdat werknemers vertrekken. Zoals gezegd neemt de werkgelegenheid de eerste jaren af. Verder zullen werkgevers vertrekkende werknemers minder vervangen. Het UWV veronderstelt dan ook dat het aantal vacatures in 2012 licht zal dalen. Daarna voorziet men weer een (lichte) groei. Ook voor de ontwikkeling in het aantal vacatures is door het UWV een landelijke prognose naar sector gemaakt. Deze cijfers zijn vertaald naar de situatie in Noord-Nederland. Dit resulteert in het beeld in de kolom "vacatures" in bovenstaande grafiek.

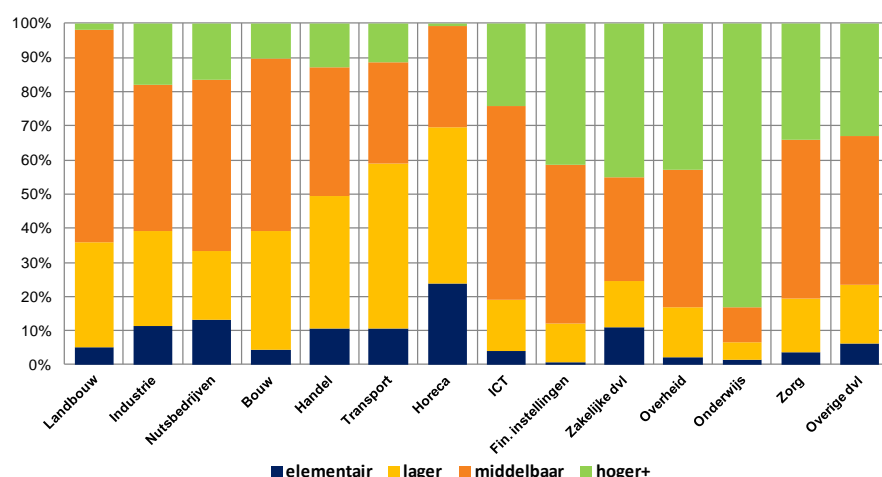
De meeste werkgelegenheid vinden we in de sectoren Zorg, Industrie, Handel en Zakelijke Dienstverlening. In deze sectoren wordt in de komende 5 jaar ook een toename in het aantal vacatures voorspeld. De Zorg is eigenlijk de enige sector waarvoor de komende 5 jaar nog een behoorlijke netto-groei (het saldo van nieuwe banen en banen die verdwenen zijn) wordt voorspeld (bijna 20%). Relatief sterke sectoren in Noord-Nederland (in vergelijking met het landelijke beeld) zijn overigens Zorg, Industrie en Landbouw. Minder grote sectoren zijn Dienstverlening, Transport en Handel.

Verdeling banen en vacatures naar niveau

We weten nu in welke sectoren het aantal banen het grootst is en waar een groei in het aantal vacatures wordt voorspeld. Eerder veronderstelden we dat de doelgroep WWnV zich met name zal richten op banen op elementair en lager niveau.

Met gegevens uit de Enquête Beroepsbevolking 2009 van het CBS krijgen we een beeld van de relatieve verdeling van banen naar niveau per sector in Nederland. We gaan ervan uit dat deze verdeling ook geldt in Noord-Nederland. Voor en toelichting op deze aanname zie box 1.

Grafiek 4. Verdeling banen naar niveau per sector (Nederland, 2009)

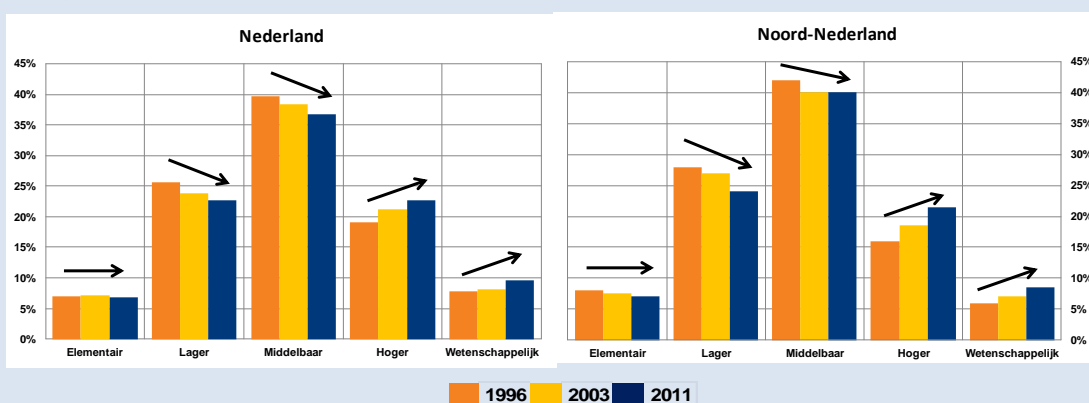

Bron: Enquête Beroepsbevolking CBS, bewerking CAB

Box 1. Toelichting op relatieve verdeling van banen naar niveau per sector in Noord-Nederland

Deze verdeling geldt voor heel Nederland, maar aangenomen wordt dat deze verdeling naar de situatie in Noord-Nederland doorgetrokken kan worden. Deze aanname wordt ondersteund door de ontwikkeling die we zien in de werkgelegenheidsstructuur naar niveau in Nederland en Noord-Nederland, zoals weergegeven in onderstaande grafieken:

Grafiek 5. Werkgelegenheidsstructuur naar niveau in Nederland en Noord-Nederland (1996, 2003 en 2011)

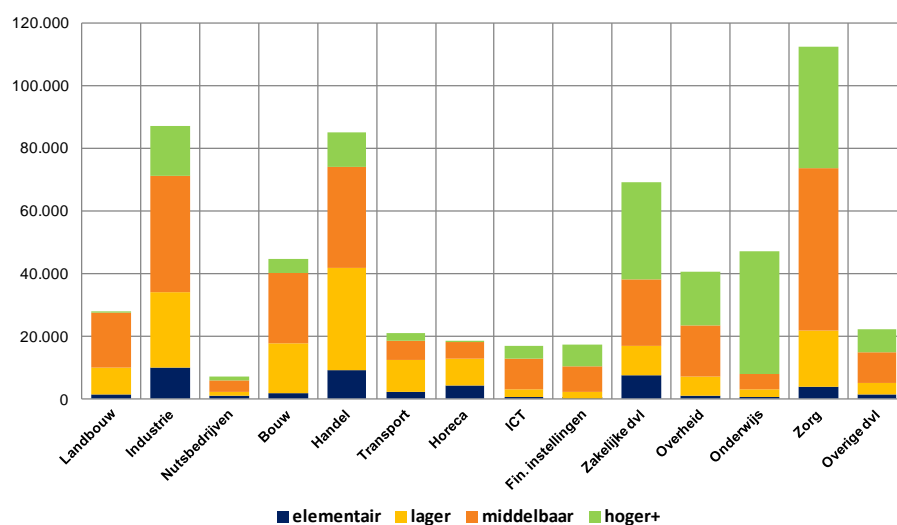

Bron: CBS, bewerking RUG/CAB

In Noord-Nederland zijn momenteel relatief meer banen op lager en middelbaar niveau, maar de afname van banen op lager niveau is sterker dan landelijk en de toename van banen op hoger en wetenschappelijk niveau is eveneens sterker dan landelijk. De verdeling in Noord-Nederland gaat daarmee steeds meer lijken op het landelijke beeld.

Op basis van bovenvermelde landelijke cijfers geven we in absolute aantallen een indicatie van de verdeling per sector naar niveau van de 616.000 banen in Noord-Nederland:

Grafiek 6. Aantal banen naar sector naar niveau in Noord-Nederland, 2011

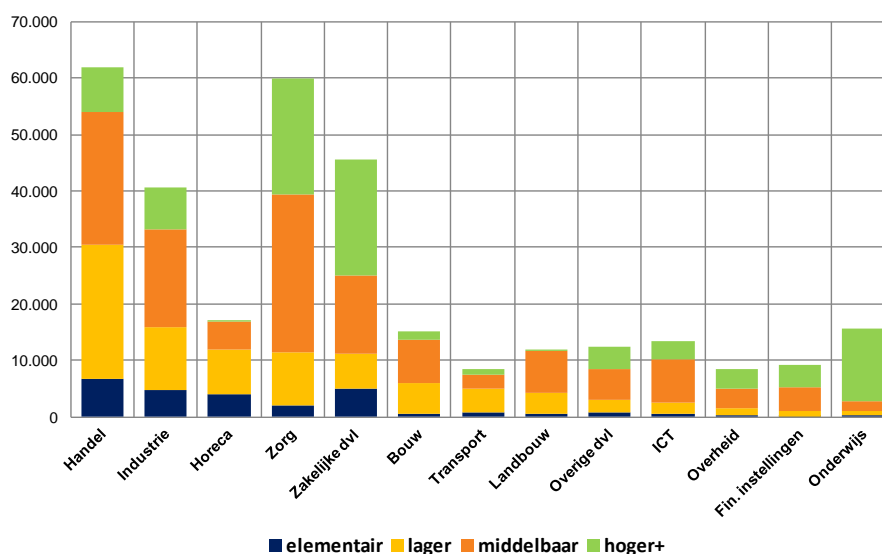

Bron: CBS/PWR, bewerking CAB

Allereerst zien we hier dat er meer banen op middelbaar en hoger niveau zijn dan op elementair en lager niveau. De meeste banen op elementair en lager niveau zien we in de sectoren Handel, Industrie, Zorg, Bouw en Zakelijke dienstverlening.

Bovengenoemde relatieve verdeling van banen naar niveau gecombineerd met de eerdere prognose van het aantal vacatures per sector in de komende 5 jaar (ca. 320.000) levert onderstaande grafiek, waarbij van links naar rechts het aantal voorspelde vacatures per sector op elementair en lager niveau (totaal ca. 100.000) afloopt.

Grafiek 7. Prognose van het aantal vacatures 2012-2016 naar sector en niveau in Noord-Nederland

Bron: UWV, bewerking CAB

Zoals al eerder gezegd zal het perspectief voor de mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt naar verwachting in de elementaire en lagere beroepen vallen. Dat betekent dat de sector Handel, gevolgd door Industrie, Horeca, Zorg, Zakelijke Dienstverlening, Bouw en Transport voor deze doelgroep het meeste perspectief bieden.

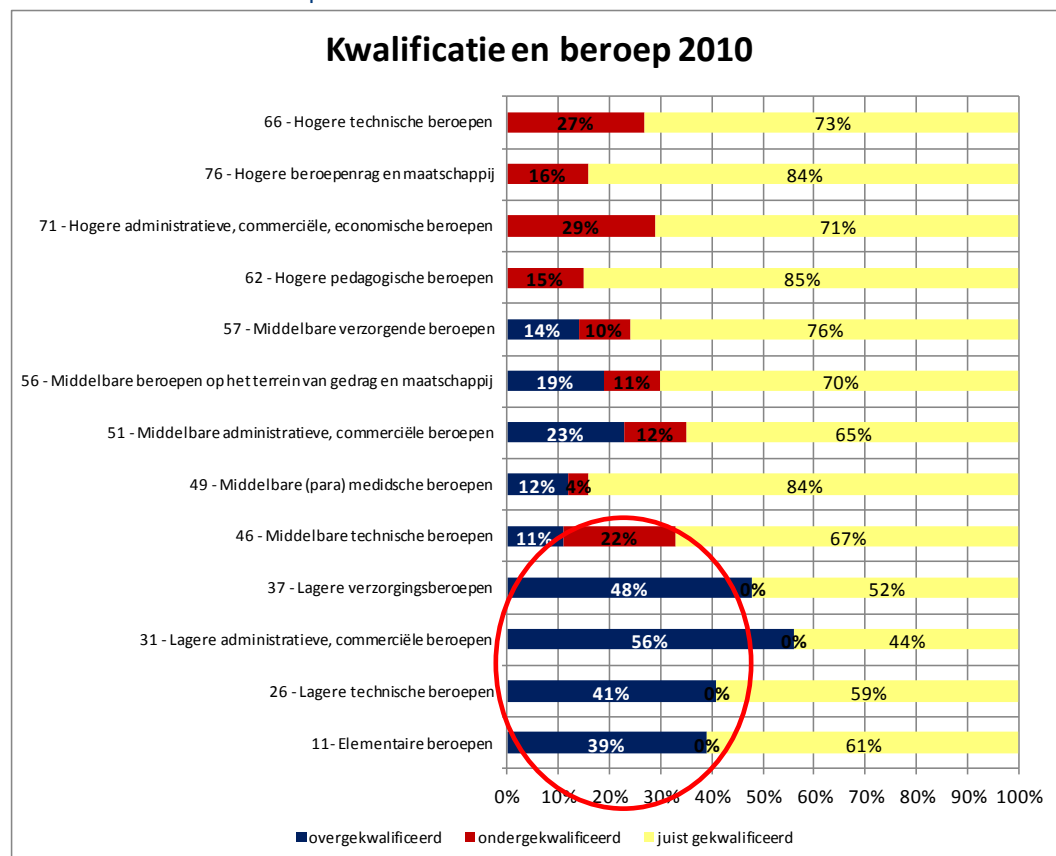
In paragraaf 2.1 zijn de volgende sectoren genoemd waar in het kader van de werkgeversbenadering gezocht wordt naar banen voor de doelgroep van de WWnV: Maakindustrie, Energie/bouw, Toerisme, Horeca en detailhandel, Food, Agri Nutri, Healthy Ageing, Groen, Life Sciences, Zorg en Zakelijke dienstverlening (m.n. de callcenter branche en schoonmaak). Bovendien voorspellen we kansen voor de doelgroep WWnV bij kleinere bedrijven. Landbouw, Horeca, Handel, Bouw en Dienstverlening zijn sectoren waar de werkgelegenheid met name in de kleinere bedrijven zit.

Er zit een duidelijke overeenkomst in de sectoren waar gezocht wordt, de sectoren waar de meeste geschikte vacatures lijken te ontstaan en de bereidheid voor het aannemen van mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Kansrijke sectoren voor de doelgroep zijn Industrie, Handel, Horeca, Zorg en Zakelijke Dienstverlening.

Verdringing

We zagen dat er in de voor de doelgroep geschikte sectoren een toename in het aantal vacatures wordt voorspeld. Bovendien lijkt de bereidheid bij werkgevers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen in deze sectoren ook gunstig. Toch ligt er een storende factor op de loer, namelijk verdringing.

Grafiek 8. Kwalificatie beroep 2010

Bron: Arbeidsmarktscan 2012 RWI, bewerking CAB

Uit de Arbeidsmarktscan van de Raad voor Werk en Inkomen (RWI 2012) blijkt dat in de elementaire en lagere beroepen sprake is van een sterke overkwalificatie. We spreken van overkwalificatie wanneer iemand met een opleiding op middelbaar niveau een lager of elementair beroep uitoefent of iemand met een HBO of WO opleiding een middelbaar of lager beroep heeft. Dit betekent dat de concurrentiepositie van iemand die aan de onderkant van de arbeidsmarkt wil instromen nog eens extra onder druk staat. Er is hier sprake van verdringing. Om ruimte te maken aan de onderkant zullen er naast maatregelen gericht op deze doelgroep dus ook interventies moeten komen, die zorgen voor doorstroming van de groep overgekwalificeerden aan de onderkant. Zij moeten doorstromen richting de middelbare beroepen, die met 30-60% per sector toch ook veruit het grootste aandeel in de werkgelegenheid vormen.

Baanopeningen

Het aantal vacatures geeft meer een beeld van de dynamiek in een sector (waar zit de meeste beweging) dan van het aantal plekken dat echt vrij komt voor nieuwkomers op de arbeidsmarkt, de zogenaamde baanopeningen.

In de Noordelijke Arbeidsmarktverkenningen 2009-2010 (NAV), die CAB samen met de RUG heeft uitgevoerd, wordt de arbeidsvraag voor 2010 geschat op ca. 76.000 banen. Dit was ca. 10.000 banen lager dan het jaar daarvoor, vooral omdat de uitbreidingsvraag een stuk lager uitkwam. Gezien de huidige economische crisis kunnen we er vanuit gaan, dat de uitbreidingsvraag nog een stuk lager is (ook conform de prognose van het UWV), zodat we voor de komende periode uitkomen op een arbeidsvraag van ca. 65.000 banen op jaarbasis (bijna geheel bestaand uit vervangingsvraag). Daarvan is ca. 9% elementair (6.000 banen) en ca. 29% lager (ca. 19.000 banen). Deze aantallen liggen in lijn met de prognoses van het UWV voor het aantal vacatures (ca. 320.000 voor de komende 5 jaar).

Het arbeidsaanbod voor 2010 werd in dezelfde NAV voor 2010 geschat op ca. 154.000 personen, voor het grootste deel Niet Werkende Werkzoekenden (NWW'ers) en daarnaast schoolverlaters en overigen, als herintreders. Voor 2012 gaan we uit van een arbeidsaanbod van 140.000 personen, gezien het feit dat momenteel het aantal NWW'ers zo'n 10% lager ligt dan begin 2010. Daarvan is ca. 23% (32.000 personen) gericht op de elementaire beroepen en 32% (45.000 personen) op lagere beroepen.

Op basis van deze schatting zie je, dat er de komende jaren ruim 25.000 baanopeningen per jaar op elementair en lager niveau op de arbeidsmarkt in Noord-Nederland komen. Dit is dus de vijver waarin de kandidaten aan de onderkant van de arbeidsmarkt moeten vissen om aan het werk te komen.

Er liggen kansen voor de doelgroep in de vervangingsvraag. Door de toenemende vergrijzing wordt de arbeidsmarkttuitstroom en daarmee de vervangingsvraag groter. Daarnaast is het niet gezegd dat alle schoolverlaters direct op de arbeidsmarkt komen. Een deel van hen kiest voor een vervolgopleiding. Uit cijfers van het CBS blijkt dat 25% van de BBL-leerlingen en 58% van de BOL-leerlingen doorstroomt naar een vervolgopleiding. De helft van de gediplomeerden op MBO niveau 4 gaat verder op het HBO (factsheet HBO-raad 2009). Een deel van deze groep (22%) redt dit echter niet en is dan ook alsnog beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Bovendien komt niet iedereen aan het werk in de sector waarvoor zij is opgeleid. Iets meer dan de helft van de studenten die een bètaopleiding volgde kiest voor een beroep in deze richting (Bètalooptbaanmonitor 2010 – Platform Bètatechniek).

2.3 Conclusie

Aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt (zoals beschreven in hoofdstuk 1) zagen we dat er in Noord-Nederland ca. 13.000 mensen direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er ca. 37-49.000 mensen met enige afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is om zoveel mogelijk mensen te laten werken bij een reguliere werkgever. Dit is echter een grote opgave die om verschillende redenen moeilijk te realiseren lijkt.

We zagen dat er weinig baanopeningen voor de doelgroep zijn. Naar verwachting worden de meeste baanopeningen ingevuld door schoolverlaters of NWW'ers die maar kort werkloos zijn en niet door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor hen blijven dan nog maar weinig banen over. Daarbij komen twee factoren die de kansen van mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt nog verder terugdringen.

In de eerste plaats bestaat er een grote discrepantie tussen de gevraagde en aangeboden kwalificaties. Er zijn namelijk veel meer middelbare en hogere beroepen dan elementaire en lagere. De doelgroep aan de onderkant van de arbeidsmarkt zal zich echter voornamelijk richten op elementaire en lagere beroepen.

Ten tweede is er sprake van verdringing. Het al geringe aantal lage en elementaire banen wordt voor een groot deel vervuld door mensen met een hoger opleidingsniveau dan voor die banen vereist is. Er is dus sprake van overkwalificatie.

Tegelijkertijd zien we bij deze bedreigingen ook kansen. Om meer elementaire banen te creëren vindt er binnen sommige bedrijven een herontwerp van functies plaats. Dit houdt in dat elementaire taken worden gecombineerd tot elementaire functies. Overkwalificatie kan worden teruggedrongen door maatregelen te nemen die de doorstroom van overgekwalficeerden bevorderen. Daarnaast is er een groep schoolverlaters die niet direct op de arbeidsmarkt komt, maar kiest voor een vervolgopleiding. Dit maakt het aantal baanopeningen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer wat groter. Ook zagen we dat de meeste lagere en elementaire beroepen in sectoren zitten waar ook het aantal vacatures de komende jaren zal stijgen. Tenslotte is het mogelijk dat de biografie van de werkgever een rol speelt bij de keuze van het personeel. Indien de werkgever iemand kent met een handicap is hij mogelijk eerder geneigd om iemand aan de onderkant van de arbeidsmarkt een vacature te laten vervullen.

Deze kansen laten echter onverlet dat het aantal baanopening zeer gering is ten opzichte van het aantal mensen dat aan het werk geholpen moet worden bij een reguliere werkgever.

Bijlage 1

Begrippenlijst

Baanopeningen

De vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door werkgelegenheidsgroei en de vervangingsvraag (doordat mensen met pensioen gaan, arbeidsongeschikt worden of zich (tijdelijk) terugtrekken van de arbeidsmarkt). Er wordt dus afgezien van de baanmogelijkheden die zich voordoen doordat mensen wisselen van baan (ROA).

Beroepsbevolking

De mensen die minstens 12 uur per week werken (de werkzame beroepsbevolking) plus de mensen die actief op zoek zijn naar een baan van minstens 12 uur per week (de werkloze beroepsbevolking).

Bruto participatiegraad

Het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking.

Netto participatiegraad

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking.

Niet werkende werkzoekenden (NWW)

Alle werkzoekenden die ingeschreven staan bij het UWV WERKbedrijf én die niet werken of minder dan twaalf uur per week werken.

Potentiële beroepsbevolking

De bevolking in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Vacatures

Een vacature is een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. De aantallen vacatures in de UWV Arbeidsmarktprognose zijn altijd de vacatures die in een kalenderjaar ontstaan. De gegevens uit de CBS vacature-enquête vormen de basis.

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)

Wettelijke voorziening in de financiële gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid van mensen die geen aanspraak kunnen maken op de WAO omdat er geen arbeidsverleden is opgebouwd. Dit zijn mensen die arbeidsongeschikt zijn op de dag dat zij 17 jaar worden, of na hun 17e jaar arbeidsongeschikt worden én een opleiding/studie volgen

Wet werk en bijstand (WWB)

Wettelijke sociale voorziening die op 1 januari 2004 in werking is getreden ter vervanging van de Algemene bijstandswet (ABW), de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW) en het Besluit In- en Doorstroombanen (ID-banen).

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

De Wet sociale werkvoorziening (WSW) is de wet die regelt dat arbeidsgehandicapten die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te verrichten, kunnen werken op een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek in de sociale werkvoorziening.

Wet werken naar vermogen (WWnV)

Als de nieuwe wet wordt ingevoerd, verandert er een aantal zaken. Iedereen die na de ingangsdatum een bijstandsuitkering aanvraagt en (eventueel met ondersteuning) kan werken, valt onder de nieuwe Wet werken naar vermogen (WWnV). De Wet Werk en Bijstand (WWB) gaat op in de WWnV. Gemeenten gaan vanaf de ingangsdatum (jong)gehandicapten met arbeidsvermogen ondersteuning bieden. Voor wie alleen in een beschutte omgeving kan werken, blijft instroom in de WSW mogelijk. Voor jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn – en dus geen mogelijkheden hebben om te werken - blijft de Wet Wajong bestaan.

Het kabinet is sinds maandag 23 april 2012 demissionair. De Wet werken naar vermogen (WWnV) is op 5 juni 2012 controversieel verklaard. Dat betekent dat dit onderwerp deze kabinetsperiode niet meer wordt behandeld door de Tweede Kamer.

Bijlage 2

Aanbodzijde inactieve doelgroepen

Het wetsvoorstel WWnV houdt in dat de WWB wordt vervangen en er delen van de WSW en de Wajong in worden ondergebracht. In dit hoofdstuk geven we eerst een omschrijving van de doelgroepen en kerncijfers in Noord-Nederland en laten we zien hoe deze groepen kunnen worden ingedeeld naar afstand naar de arbeidsmarkt (paragraaf 1.1). Vervolgens laten we standcijfers en ontwikkelingen zien in de WWB, WSW, Wajong, totale doelgroep WWnV en cliëntgroepen AWBZ extramurale begeleiding (paragraaf 1.2 t/m 1.6). Tot slot geven we in paragraaf 1.7 een inschatting van de afstand naar de arbeidsmarkt van deze groepen.

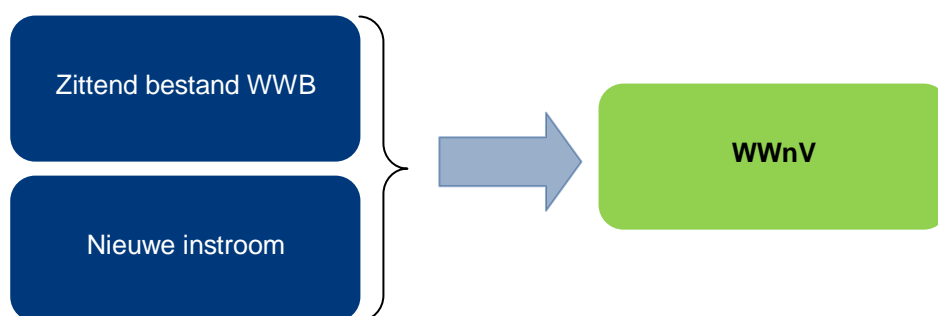
De WW- en de WIA/WAO-doelgroepen nemen we niet mee omdat deze vooralsnog geen relatie hebben met de WWnV.

Omschrijving doelgroepen en kerncijfers Noord-Nederland

De doelgroepen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten zouden gaan vallen zijn mensen die nu vallen onder de WWB, WSW, Wajong en AWBZ extramurale begeleiding. Hieronder geven we een toelichting op deze groepen. In stroomschema's wordt weergegeven hoe het huidige bestand en de nieuwe instroom zich verhouden tot de WWnV.

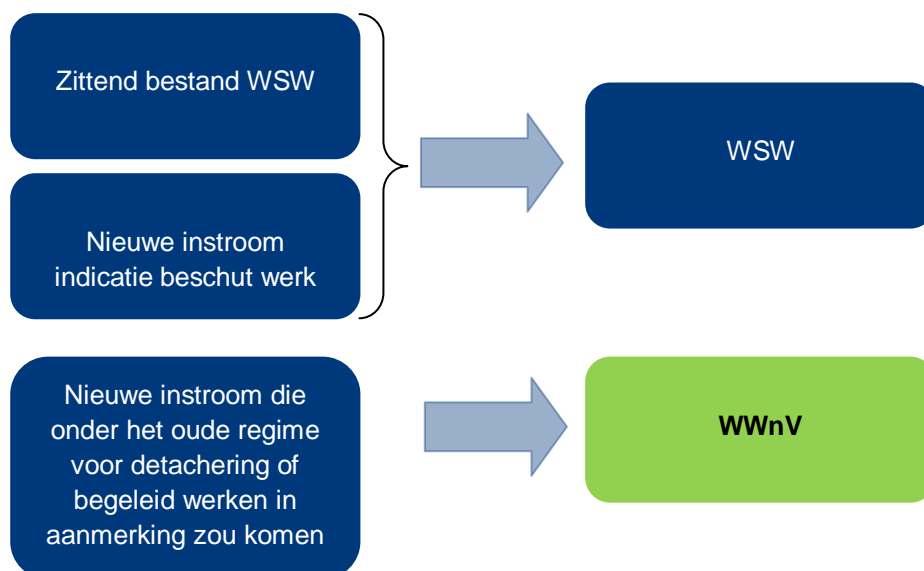
Onder de **Wet Werk en Bijstand (WWB)** vallen mensen van 18 jaar of ouder die geen werk hebben of te weinig inkomen verdienen om in hun levensonderhoud te voorzien. Zij zijn verplicht om een baan te zoeken. Met de invoering van de WWnV zou de gehele WWB opgaan in de WWnV.

Figuur B2.1: Stroomschema doegroep WWB in WWnV

De **Wet op de Sociale Werkvoorziening (WSW)** is een regeling voor mensen met een arbeidshandicap die niet zelfstandig kunnen werken. Zij werken in een beschutte werkomgeving bij een SW-bedrijf, of onder begeleiding in een regulier bedrijf (detachering of begeleid werken). Met de invoering van de WWnV zou de WSW beperkt blijven tot een regeling voor beschermt werk. Detachering en begeleid werken vallen vanaf dan niet meer onder de WSW en wordt ondergebracht bij de WWnV.

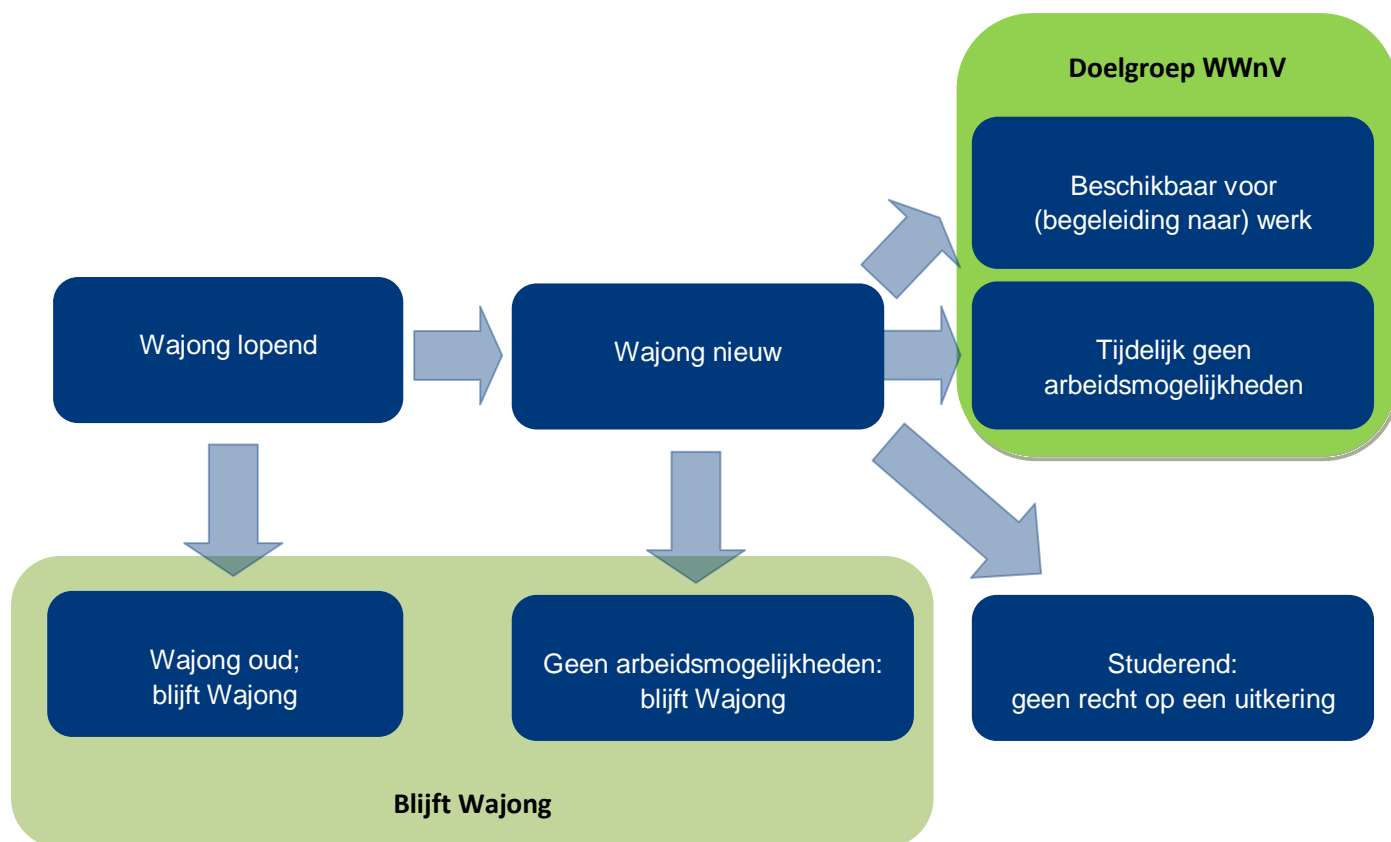
Figuur B2.2. Stroomschema doelgroep WSW in WWnV

Onder de **Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jong Gehandicapten (Wajong)** vallen mensen die op jonge leeftijd (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn geraakt. Door een toename van het aantal mensen in de Wajong is deze regeling in 2010 herzien. We spreken van 'oude Wajong' als het gaat om de regeling voor 2010. Na de herziening spreken we van 'nieuwe Wajong'. In de nieuwe Wajong staat het vinden van werk centraal en ligt niet langer de nadruk op inkomensondersteuning en de beperkingen van Wajong'ers. Onder die nieuwe Wajong wordt onderscheid gemaakt in vier categorieën: beschikbaar voor (begeleiding naar) werk, schoolgaand of studerend, tijdelijk geen arbeidsmogelijkheden en zowel nu als op termijn geen mogelijkheden tot werk. Deze indeling zou ook gaan gelden onder de WWnV.

In het onderstaande stroomschema is te zien welk deel van de Wajong onder de WWnV zou gaan vallen.

Figuur B2.3. Stroomschema doelgroep Wajong in WWnV op basis van de standcijfers 2011

Het zittende Wajongbestand behoudt haar rechten en blijft dus onder verantwoordelijkheid van het UWV. Bij de nieuwe instroom wordt beoordeeld in welke van de vier categorieën iemand valt. Alleen de groep die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, blijft onder de Wajong vallen. De mensen die beschikbaar voor werk zijn of tijdelijk geen arbeidsmogelijkheden hebben, zouden onder de doelgroep voor de WWnV vallen. De groep die studeert valt dan onder geen enkele regeling. Zij hebben geen recht op een uitkering.

Extramurale begeleiding is een onderdeel van de **AWBZ**. Dit is bedoeld voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of psychische problemen. Zij hebben moeite met bewegen en verplaatsen, psychische klachten of problemen op het sociale vlak. Het doel van begeleiding is voorkomen dat deze mensen in een instelling worden opgenomen en om mantelzorgers te ontlasten ('Verkenkend onderzoek extramurale begeleiding' Bureau HHM 2011). De omvang van deze doelgroep hebben we in kaart gebracht met behulp van de gemeentelijke rapportages 'Begeleiding in Beeld' van het CIZ.

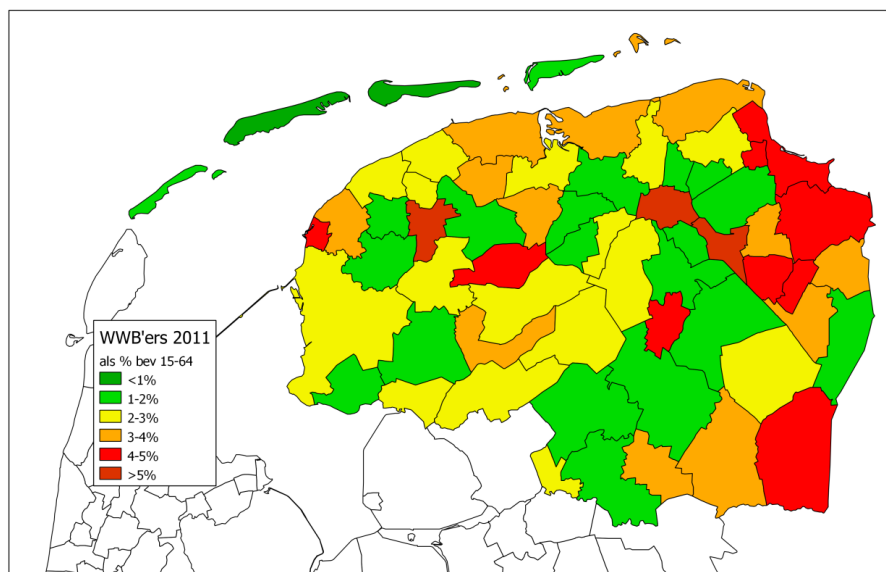
Extramurale begeleiding zou geen onderdeel gaan vormen van de WWnV. Deze groep maakt echter wel deel uit van de gemeentelijke doelgroep. Voor gemeenten is het dan ook belangrijk om deze groep goed in beeld te hebben en eventueel rekening mee te houden bij de werkprocessen in het kader van de WWnV.

Bijlage 3

Aanbodzijde inactieve doelgroepen

Standcijfers en ontwikkeling WWB

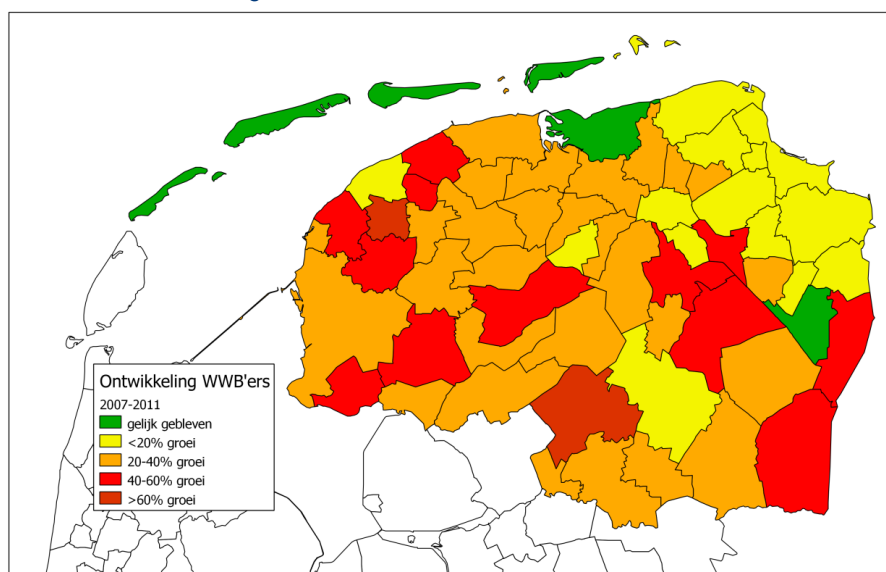
Kaart B3.1. WWB uitkeringen (<65 jaar) als percentage van de potentiële beroepsbevolking 2011

Bron: CBS, bewerking CAB

In de grote stedelijke gemeenten (Groningen, Assen, Emmen, Leeuwarden) zijn er relatief veel mensen met een WWB-uitkering. Het gaat hier om meer dan 5% van de potentiële beroepsbevolking. Verder valt een hoge concentratie WWB'ers op in het zuidoosten van de provincie Groningen.

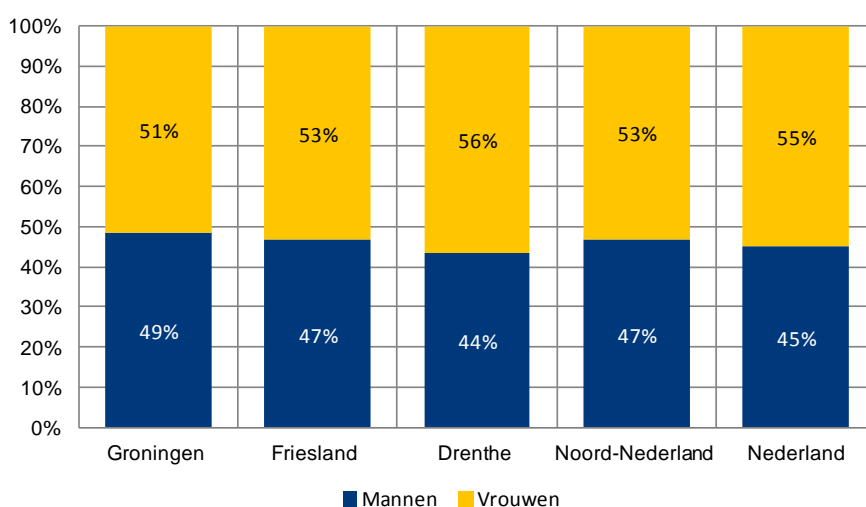
Kaart B3.2. Ontwikkeling WWB 2007-2011

Bron: CBS, bewerking CAB

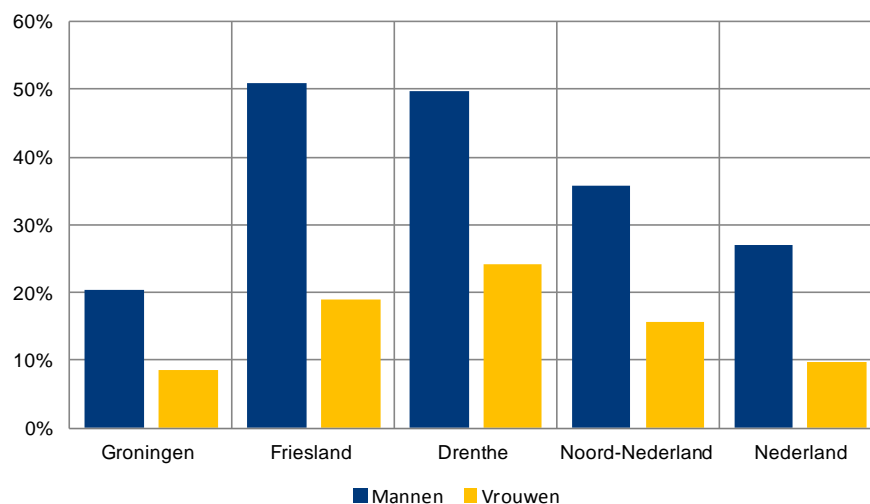
Wanneer we naar de groei in het aantal WWB-uitkeringen over de periode 2007-2011 kijken, valt op dat de groei het hoogst is in de gemeenten waar het aantal WWB-uitkeringen als percentage van de potentiële beroepsbevolking juist laag is. Het lijkt erop dat er een bovengrens is aan het aantal uitkeringen. Wanneer er al veel uitkeringen in een gemeente zijn, groeit dit aandeel minder hard. Uitzonderingen op dit fenomeen zijn Hoogezand-Sappemeer en Emmen. Daar groeide het aantal WWB-uitkeringen met meer dan 60%, terwijl er in deze gemeenten ook al relatief veel mensen met een uitkering zijn. Over het geheel genomen is het aantal WWB-uitkeringen in de provincies Friesland en Drenthe het sterkst toegenomen.

Grafiek B3.1. WWB naar geslacht, standcijfers 2011

Bron: CBS, bewerking CAB

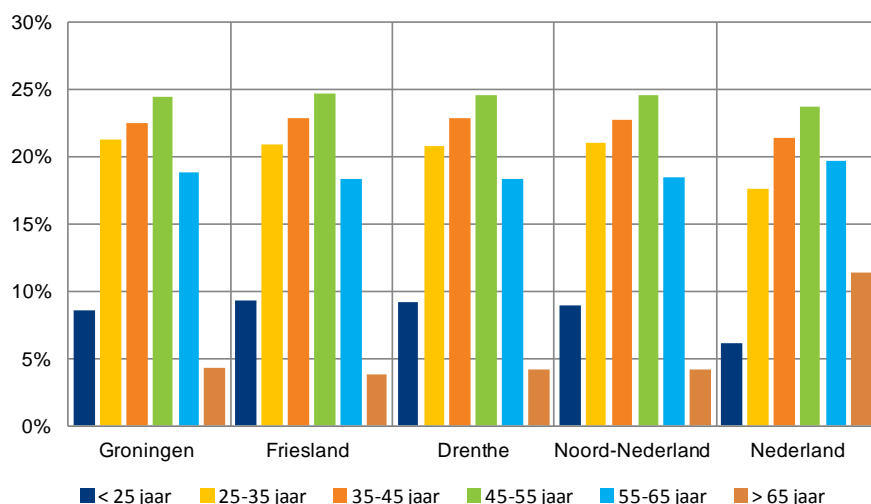
Grafiek B3.2. Ontwikkeling WWB naar geslacht 2007-2011

Bron: CBS, bewerking CAB

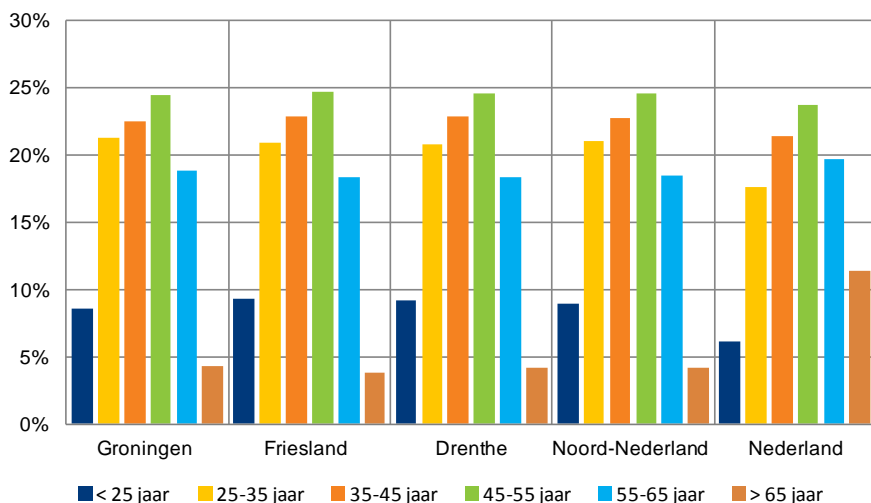
Er zijn in Noord-Nederland iets meer vrouwen dan mannen met een WWB-uitkering. De toename in de WWB zien we vooral bij de mannen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er meer mannen participeren op de arbeidsmarkt en dat door de economische crisis het dan ook vooral mannen zijn die hun baan verliezen. De groei van het aantal mannen is met name hoog in Friesland en Drenthe. Dit zijn ook de provincies waar het totaal aantal WWB-uitkeringen het sterkst toenam.

Grafiek B3.3. WWB naar leeftijd, ultimo 2011

Bron: CBS, bewerking CAB

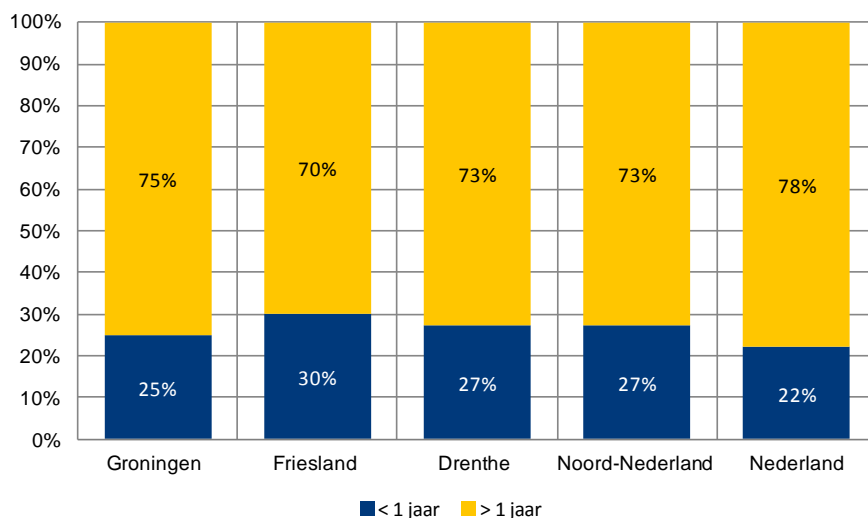
Grafiek B3.4. Ontwikkeling WWB naar leeftijd 2007-2011

Bron: CBS, bewerking CAB

De meeste mensen met een WWB-uitkering zijn tussen de 45 en 55 jaar. De jeugdwerkloosheid lijkt laag te zijn. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat een deel van de jongeren geen uitkering aanvraagt. In de verdeling over de leeftijdscategorieën is weinig verschil tussen de provincies, Noord-Nederland en landelijk. De ontwikkeling in leeftijd verschilt niet van de verdeling in standcijfers.

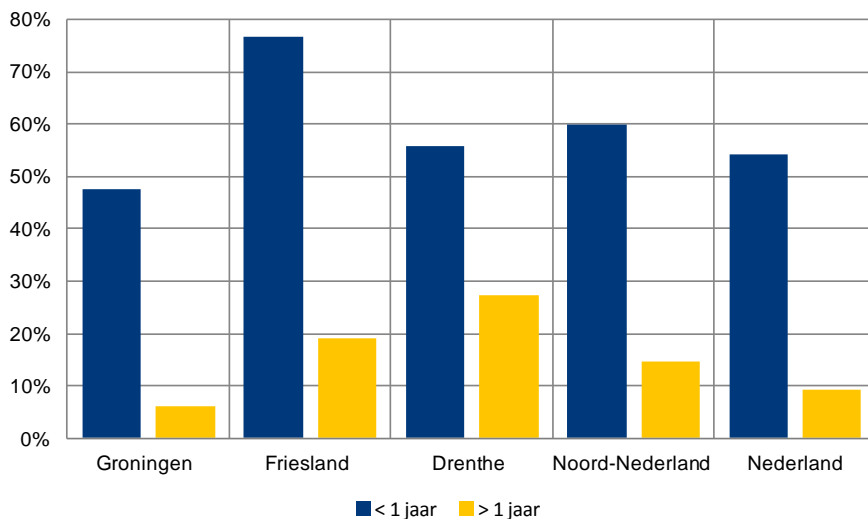
Grafiek B3.5. WWB naar duur, standcijfers 2011

Bron: CBS, bewerking CAB

Het grootste deel van de mensen in de WWB ontvangt langer dan een jaar een uitkering, in Noord-Nederland is dit 73%. De nieuwe instroom (uitkeringsduur <1 jaar) is in het noorden hoger ten opzichte van Nederland als geheel. In Friesland is de instroom met 30% het hoogst.

Grafiek B3.6. Ontwikkeling WWB naar duur 2007-2011

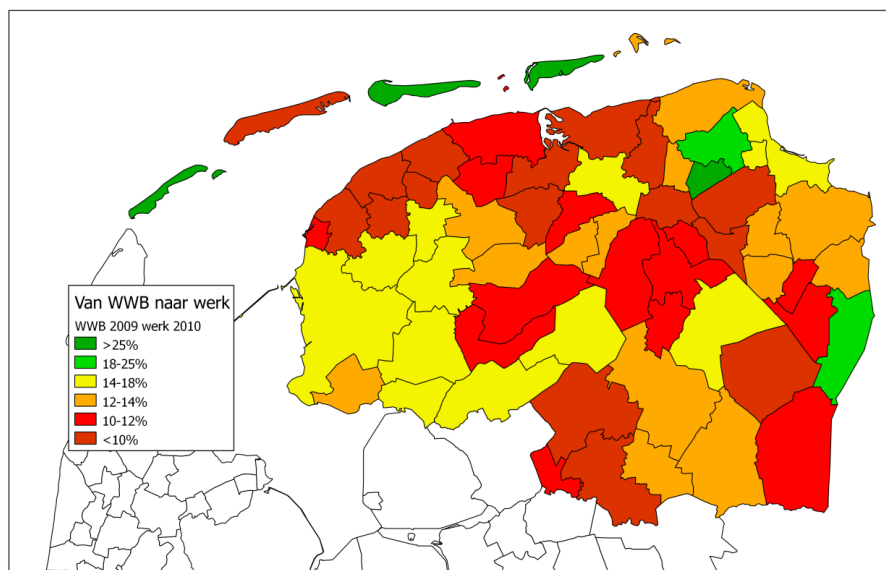

Bron: CBS, bewerking CAB

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling in uitkeringsduur tussen 2007 en 2011 zien we een grote stijging in het aantal kortdurende uitkeringen. Dit is te verklaren door de nieuwe instroom. De langer durende uitkeringen stijgen veel minder omdat er alleen mensen 'doorschuiven' van een kort- naar langdurende uitkering.

Kaart B3.3. % bijstandsontvangers 2009 dat in 2010 werk vond

Bron: CBS, bewerking CAB

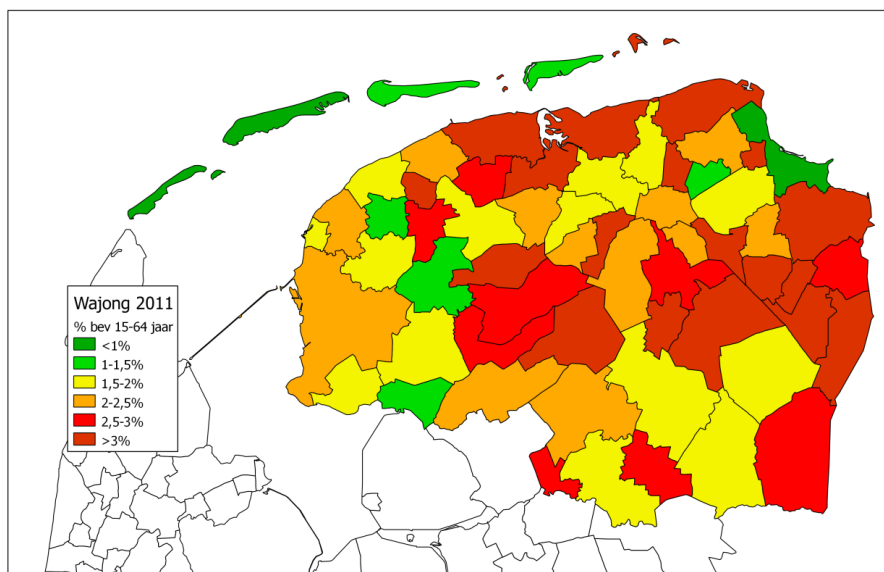
In de gemeenten Vlagtwedde, Ten Boer en Loppersum is er een relatief grote uitstroom naar werk. Voor Vlagtwedde en Ten Boer geldt dat het aandeel WWB-ers als percentage van de potentiële beroepsbevolking ook laag is. In Vlagtwedde is overigens wel veel instroom. Dit wordt waarschijnlijk wat vertekend doordat het aantal uitkeringen hier al erg laag is. Verder zien we weinig uitstroom naar werk in het noorden van de provincie Friesland. Er moet overigens wel worden opgemerkt dat de cijfers over uitstroom naar werk de meest recent beschikbare zijn, maar wel een jaar ouder dan alle andere cijfers.

Conclusie

Een hoog aantal WWB-uitkeringen is vooral een stedelijk fenomeen. Het aantal WWB-uitkeringen is vooral sterk toegenomen in gebieden waar het aandeel WWB-ers als percentage van de potentiële beroepsbevolking laag is. Wanneer we kijken naar kenmerken van de WWB-populatie, zien we dat er meer vrouwen dan mannen zijn. Een toename zien we echter veel sterker bij de mannen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat mannen meer participeren op de arbeidsmarkt waardoor in tijden van een stijgende werkloosheid er ook meer mannen zijn die hun baan verliezen. Daarnaast zagen we een stijging in het aantal kortdurende uitkeringen, wat waarschijnlijk vooral kan worden toegewezen aan de nieuwe instroom. In Friesland is het aantal kortdurende uitkeringen het hoogst. Tot slot is uitstroom naar werk het hoogst in drie Groningse gemeenten: Vlagtwedde, Ten Boer en Loppersum. Er is weinig uitstroom naar werk in het noorden van de provincie Friesland.

Standcijfers en ontwikkeling Wajong

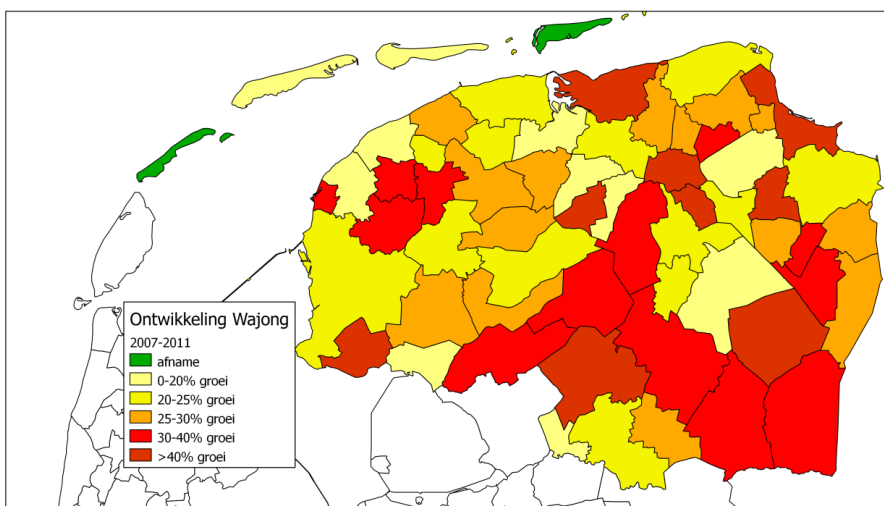
Kaart B3.4. Wajong uitkeringen als percentage van de bevolking 15-64 jaar 2011

Bron: CBS, UWV, bewerking CAB

In Oost-Groningen zien we een relatief hoog aantal Wajong uitkeringen. Ook in de grotere stedelijke gemeenten (Assen, Emmen en Leeuwarden) is het aandeel Wajong uitkeringen hoog. In de gemeente Groningen is dit aandeel overigens weer iets kleiner.

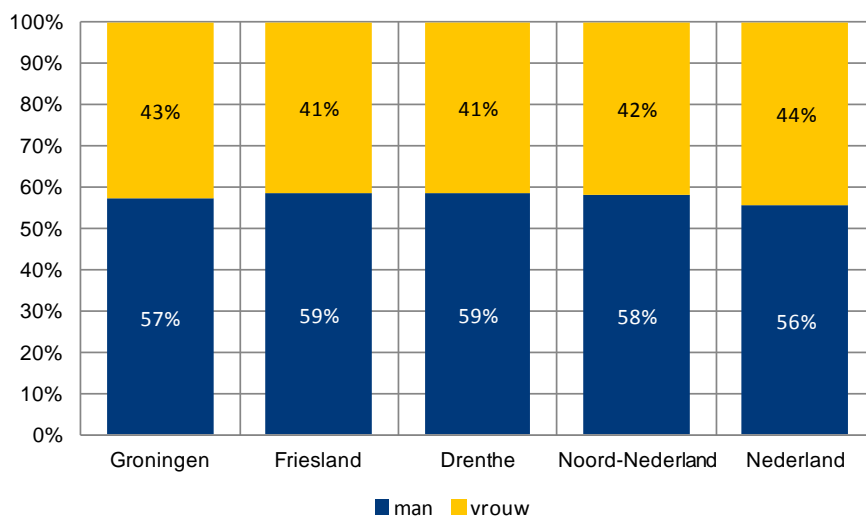
Kaart B3.5. Ontwikkeling Wajong 2007-2011

Bron: UWV, bewerking CAB

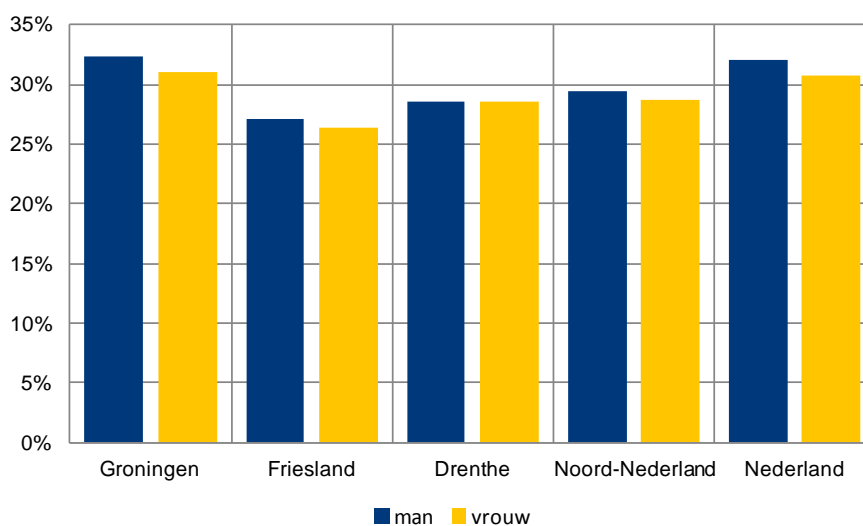
In de provincie Drenthe zijn relatief veel gemeenten met een toename in het aantal Wajong-uitkeringen. We zien nergens een afname in het aantal uitkeringen (behalve op de Waddeneilanden, waar het beeld vertekent door de zeer geringe omvang van de doelgroep). In Friesland is de toename het kleinst.

Grafiek B3.7. Wajong naar geslacht, standcijfers 2011

Bron: UWV, bewerking CAB

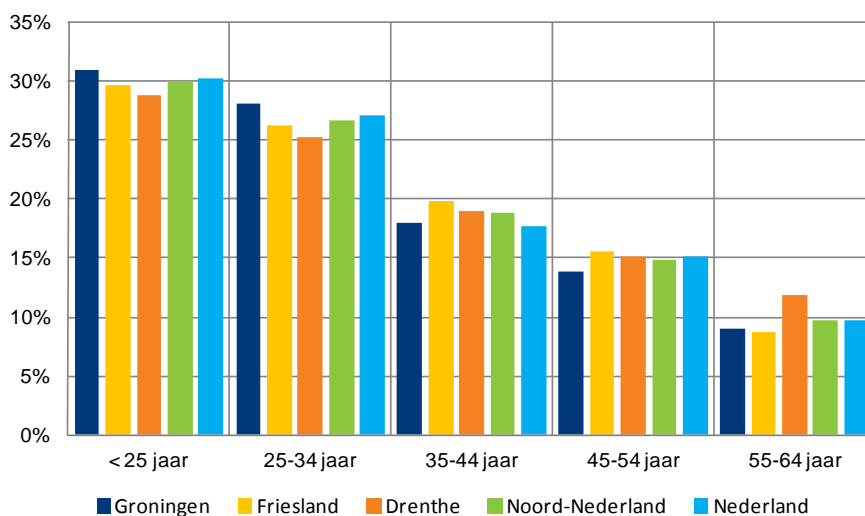
Grafiek B3.8. Ontwikkeling Wajong naar geslacht 2007-2011

Bron: UWV, bewerking CAB

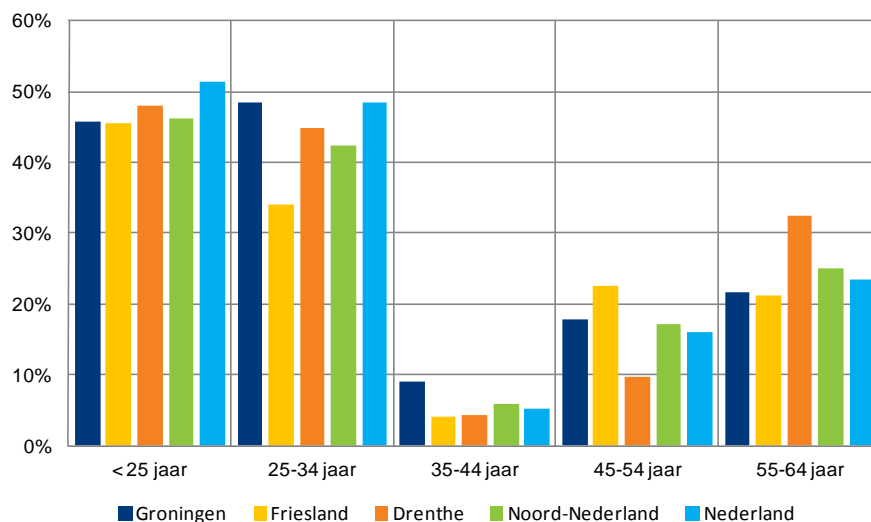
Er zijn meer mannen dan vrouwen met een Wajong-uitkering. In de ontwikkeling van Wajong-uitkeringen zijn er weinig verschillen tussen mannen en vrouwen. Over het geheel genomen zien we hier een sterkere toename van de Wajong in Groningen ten opzichte van Friesland en Drenthe. In Noord-Nederland stijgt de Wajong minder snel dan landelijk.

Grafiek B3.9. Wajong naar leeftijd, standcijfers 2011

Bron: UWV, bewerking CAB

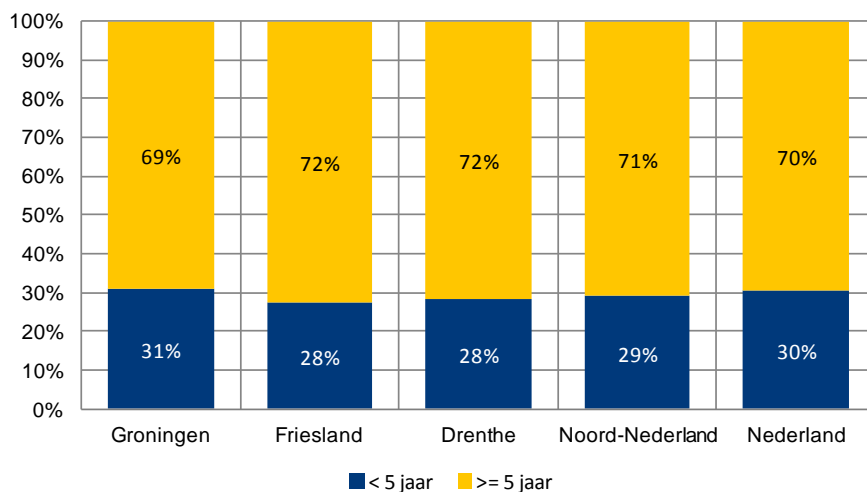
Grafiek B3.10. Ontwikkeling Wajong naar leeftijd, 2007-2011

Bron: UWV, bewerking CAB

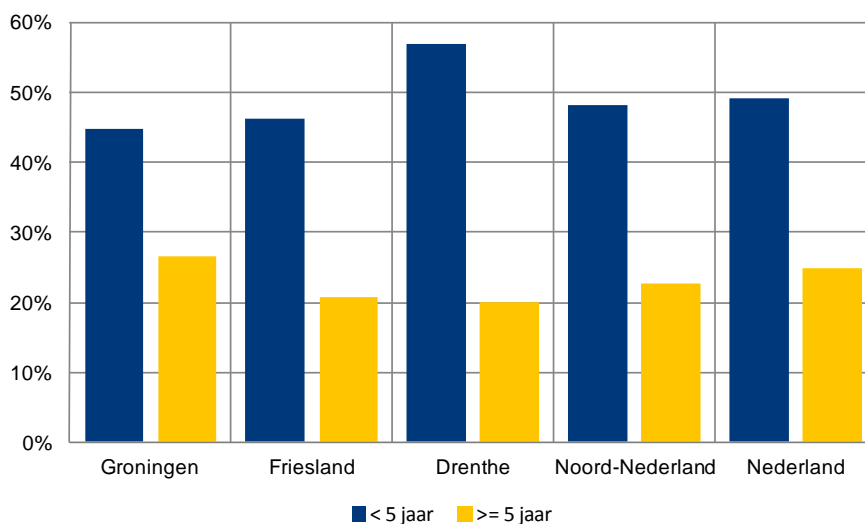
De grootste groep in de Wajong is jonger dan 25 jaar. In de verdeling naar leeftijd zijn er weinig regionale verschillen. Ook het landelijke beeld verschilt niet veel van Noord-Nederland. In de ontwikkeling tussen 2007 en 2011 zien we een opmerkelijke toename van het aantal ouderen. Dit betekent dat er een relatief grote groep jonggehandicapten is die pas op latere leeftijd een uitkering heeft aangevraagd.

Grafiek B3.11. Wajong naar duur, standcijfers 2011

Bron: UWV, bewerking CAB

Grafiek B3.12. Ontwikkeling Wajong duur 2007-2011

Bron: UWV, bewerking CAB

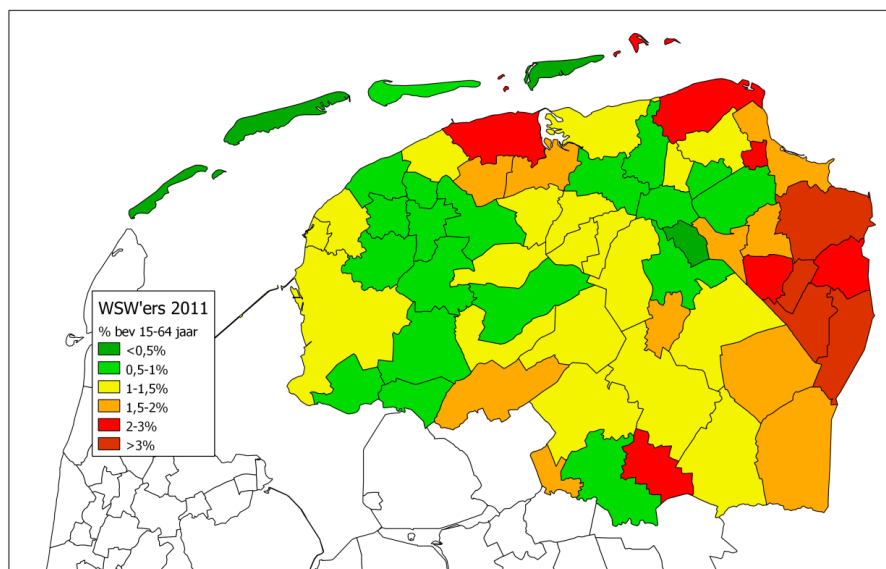
Er zijn meer lang- dan kortdurende uitkeringen. In de ontwikkeling zien we dat het aantal kortdurende uitkeringen het sterkst groeit. De kortdurende uitkeringen betreft voornamelijk nieuwe instroom. Het aantal uitkeringen ≥ 5 jaar groeit alleen door 'doorstroom' van leeftijdscohorten.

Conclusie

Over de Wajong kunnen we concluderen dat de meeste Wajong'ers zich concentreren in Oost-Groningen en in stedelijke gemeenten, waar het aandeel in de gemeente Groningen overigens wat lager is dan in Assen, Emmen en Leeuwarden. Toename in de Wajong is sterker in de provincie Groningen ten opzichte van de provincies Friesland en Drenthe. De stijging is in Noord-Nederland minder sterk dan landelijk. Tussen 2007 en 2011 is het aantal personen ≥ 45 jaar toegenomen. Dit is opmerkelijk en kan beteken dat er relatief veel jonggehandicapten zijn die pas op latere leeftijd een Wajong-uitkering aanvragen.

Standcijfers en ontwikkeling WSW

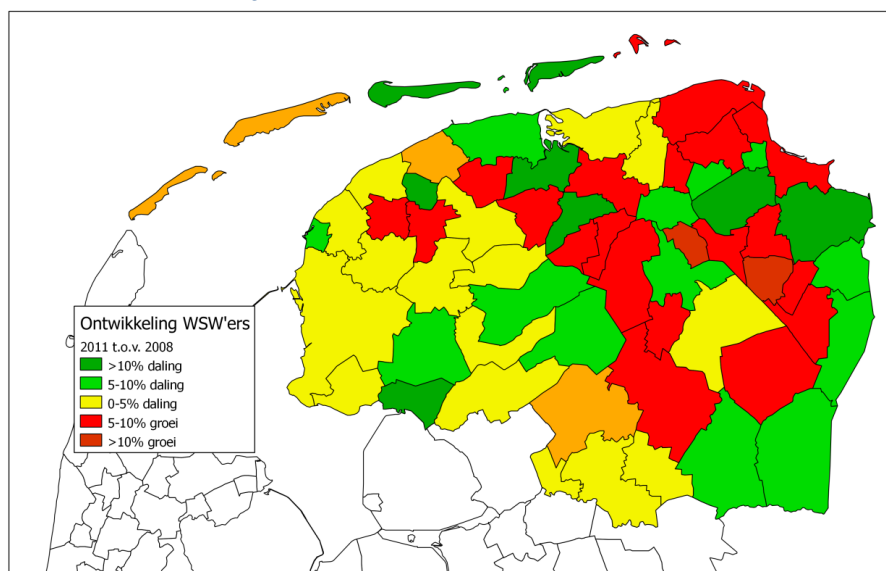
Kaart B3.6. WSW-deelnemers als percentage van de bevolking 15-64 jaar 2011

Bron: CBS, POR WSW, bewerking CAB

Het aantal WSW-deelnemers is hoog in Oost-Groningen. Dit in tegenstelling tot Friesland, waar de WSW-populatie relatief laag is, met uitzondering van de gemeente Dongeradeel. In de provincie Drenthe springt de gemeente Hogeveen eruit met 2-3% WSW-ers als percentage van de bevolking 15-64 jaar.

Kaart B3.7. Ontwikkeling WSW 2008-2011

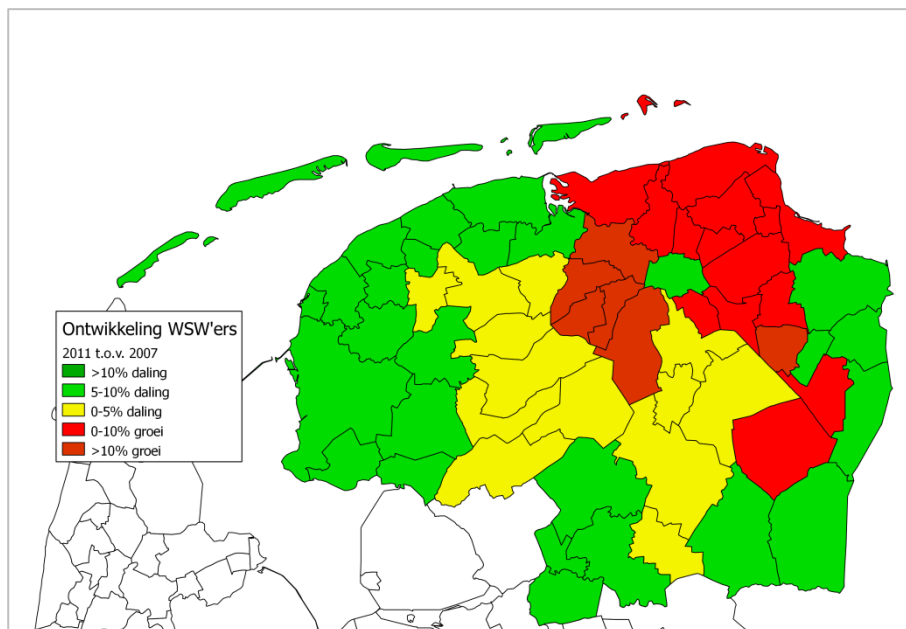

Bron: POR WSW, bewerking CAB

In Oost-Groningen zien we ook een toename van het aantal WSW-deelnemers, met uitzondering van de randgemeenten. Daar is sprake van een sterke daling tussen 2008 en 2011, terwijl het aandeel in 2011 juist erg hoog is. In de gemeente Midden-Drenthe is het aantal WSW-deelnemers sterk gestegen, terwijl het aandeel WSW-deelnemers in 2011 hier niet erg hoog is. Een mogelijke verklaring voor dit verschijnsel is dat er binnen WGR-

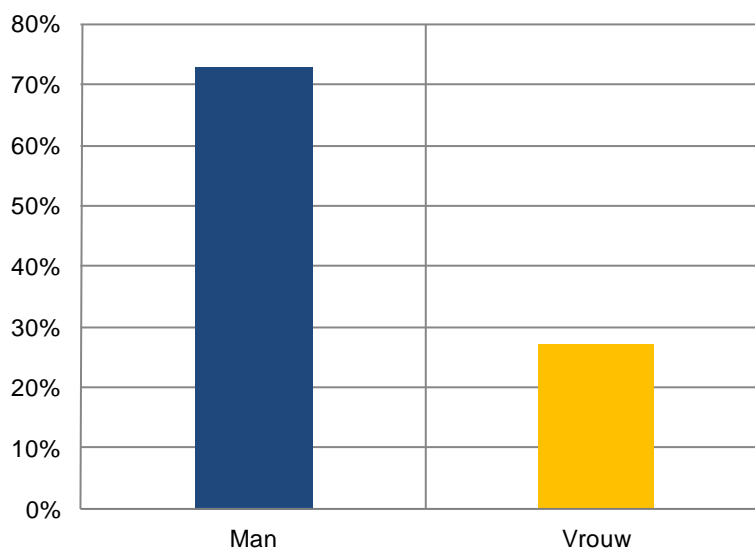
gebieden sprake is van 'uitruil'. Dat wil zeggen dat gemeenten die hun WSW-taakstelling hebben gehaald, mensen proberen uit te plaatsen in een andere gemeente die onder hetzelfde SW-bedrijf valt.

Kaart B3.8. Ontwikkeling WSW-deelnemers 2008-2011 per WGR-gebied

Bron: POR WSW, bewerking CAB

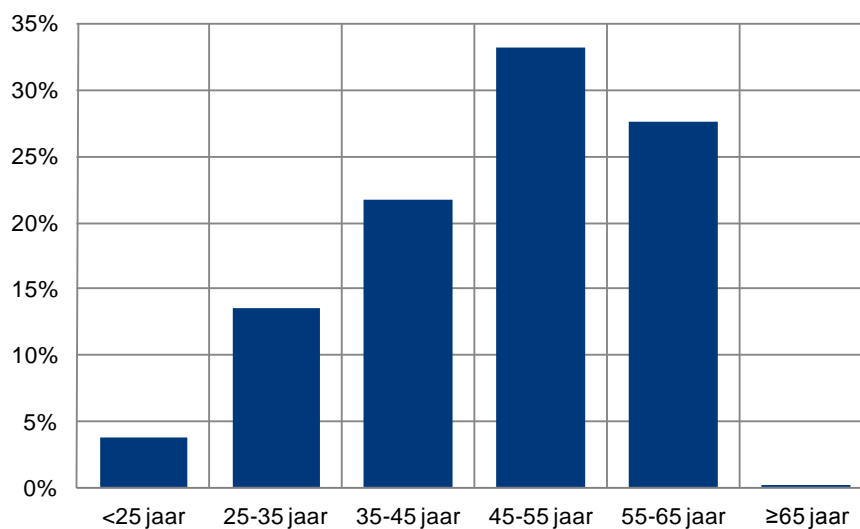
Grafiek B3.13. WSW naar geslacht in Noord-Nederland, schatting standcijfers 2011¹

In Noord-Nederland bestaat de WSW-populatie vooral uit mannen (meer dan 70%). Het aantal vrouwen is sterk ondervertegenwoordigd.

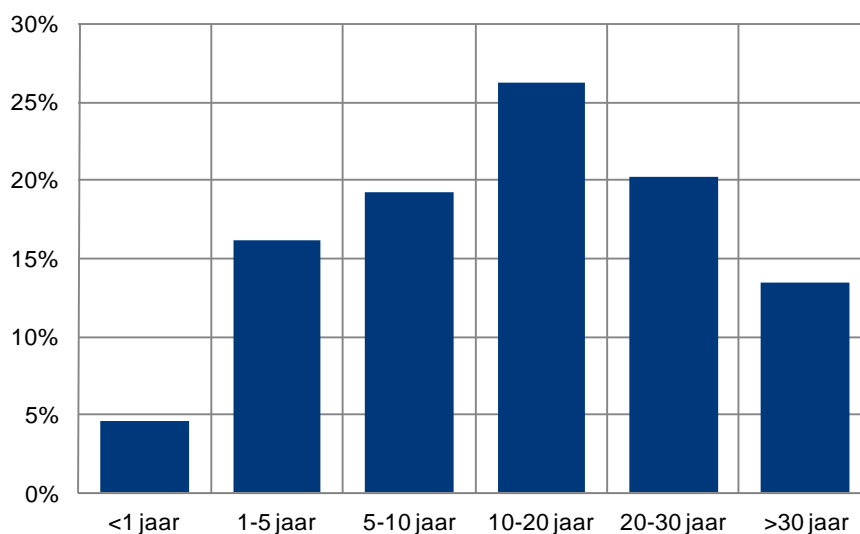
¹ Voor de achtergrondkenmerken van het WSW-personeel hebben we gegevens ontvangen van een groot deel van de SW-bedrijven in Noord-Nederland. De verdeling naar kenmerken is gebaseerd op bijna de helft van de SW-populatie in Noord-Nederland.

Grafiek B3.14. WSW naar leeftijd in Noord-Nederland, schatting standcijfers 2011

Het grootste deel van de WSW-deelnemers is tussen de 45 en 65 jaar oud. Er zijn weinig jongeren in de WSW.

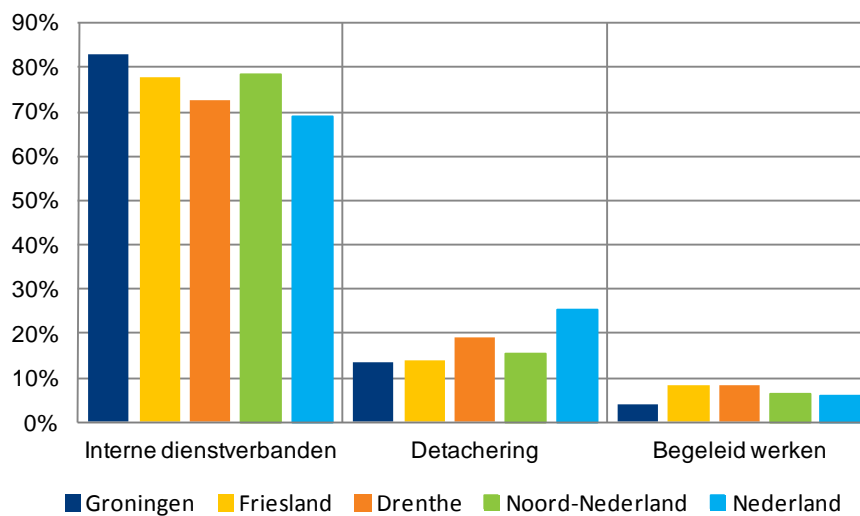
Grafiek B3.15. WSW naar duur van de dienstverbanden in Noord-Nederland, schatting standcijfers 2011

Wanneer we naar de duur van de uitkeringen kijken, valt op dat er vooral mensen zijn met een langer dienstverband. De WSW bestaat in Noord-Nederland dus vooral uit oudere mannen met een lang dienstverband.

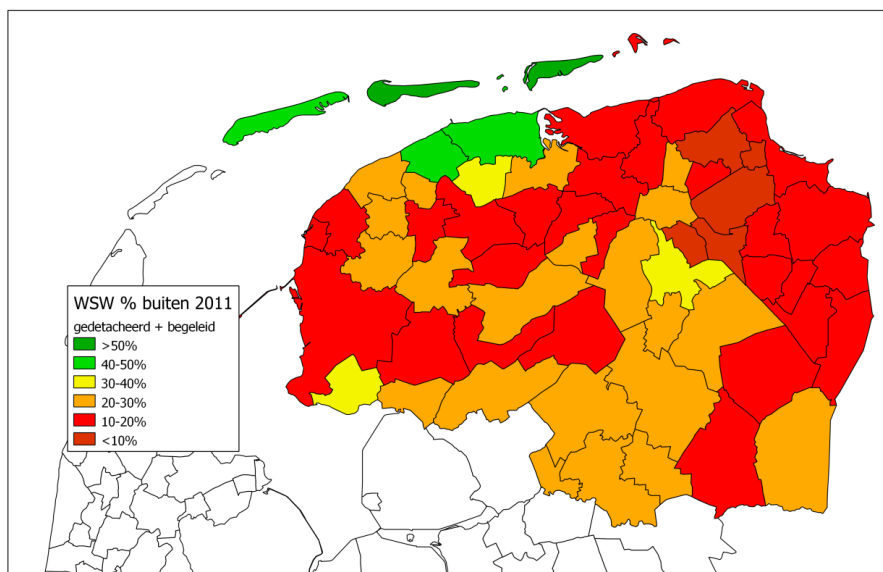
Grafiek B3.16. Werksoorten WSW 2011

Bron: POR WSW, bewerking CAB

De WSW bestaat uit drie werksoorten: interne dienstverbanden, detachering en begeleid werken. We zien dat veruit het grootste deel binnen het SW-bedrijf werkt in interne dienstverbanden.

Kaart B3.9. percentage WSW'ers dat buiten werkt (detachering + begeleid werk) 2011

Bron: POR WSW, bewerking CAB

Tabel B3.1. Ontwikkeling aandeel WSW'ers dat "buiten" werkt 2008-2011

	WSW 2008	Buiten 2008	Buiten 2011	Groei
Groningen	5675	15,5%	17,2%	1,7%
Friesland	3852	20,7%	22,1%	1,5%
Drenthe	3680	23,4%	27,3%	3,9%
Noord-Nederland	13207	19,4%	21,6%	2,2%
Nederland	73495	28,0%	31,2%	3,2%

Bron: POR WSW, bewerking CAB

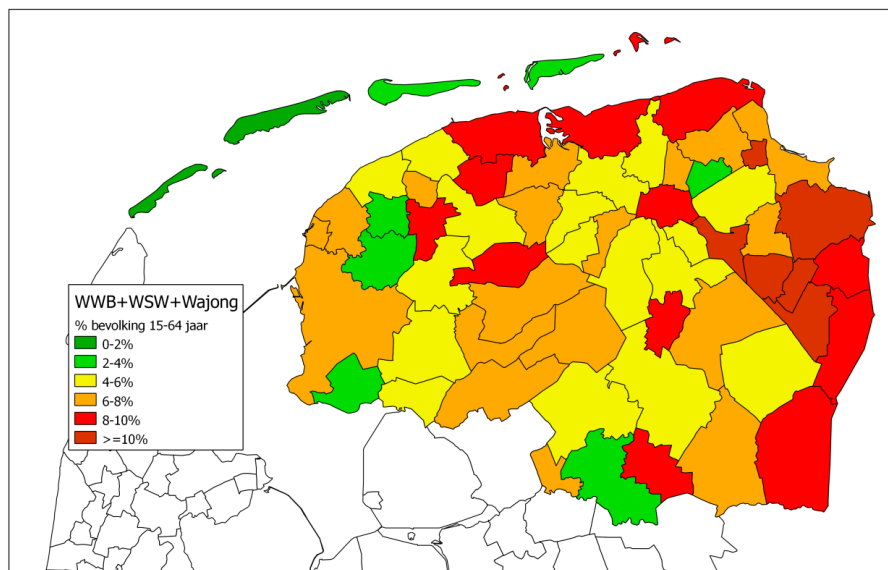
Het aandeel van de WSW'ers dat buiten het SW-bedrijf werkt, hetzij gedetacheerd hetzij begeleid, is in Noord-Nederland een stuk lager dan landelijk. Ook de toename van deze categorie is in Noord-Nederland lager dan het landelijke beeld. Hierbij vormt Drenthe een positieve uitzondering, want daar is de toename met bijna 4 procentpunten groter dan in heel Nederland.

Conclusie

In Oost-Groningen zien we relatief veel WSW deelnemers en in Friesland juist minder. In Oost-Groningen is ook de toename van het aantal WSW-deelnemers het grootst. In een aantal gebieden was er sprake van een sterke daling, maar bleef het aandeel WSW deelnemers toch hoog. Omgekeerd zagen we ook een sterke toename terwijl het aandeel WSW deelnemers laag bleef. Dit verschijnsel kan duiden op 'uitruil' tussen gemeenten binnen hetzelfde WGR-gebied. Wanneer een bepaalde gemeente over haar WSW-taakstelling heen gaat, kunnen zij bij een andere gemeente uitgeplaatst worden. De WSW-populatie in Noord-Nederland bestaat vooral uit oudere mannen met een lang dienstverband. Bovendien werkt het grootste deel in interne dienstverbanden. Het aandeel dat buiten werkt (gedetacheerd of begeleid werken) is in Noord-Nederland aanzienlijk lager dan landelijk. Hieruit kunnen we concluderen dat de beweging naar buiten en uitstroom waarschijnlijk moeilijk te realiseren zijn.

Standcijfers en ontwikkeling doelgroep WWnV

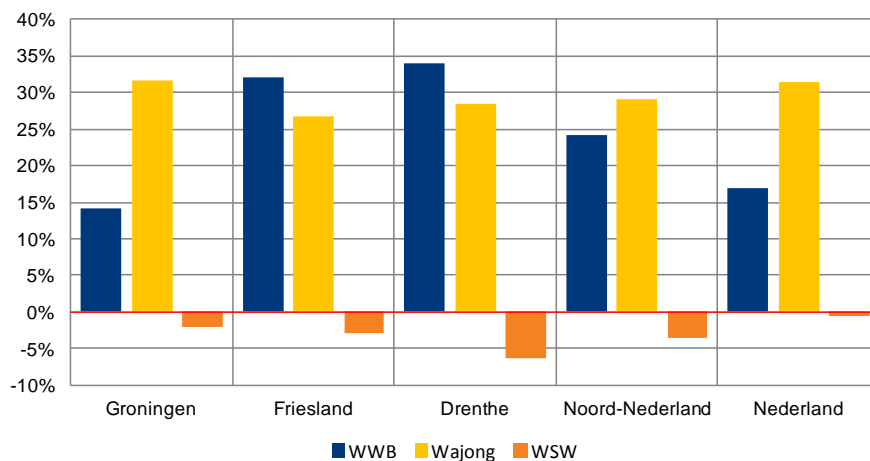
Kaart B3.10. Doelgroep WWnV (WWB+WSW+Wajong) 2011, als % van de bevolking 15-64 jaar (inclusief overlap)

Bron: CBS, POR WSW, UWV, bewerking CAB

De gehele WWnV-doelgroep bestaande uit de WWB, WSW en Wajong is het sterkst vertegenwoordigd in de provincie Groningen. Regionaal gezien is dit met name geconcentreerd in het Zuidoosten van de provincie. Ook is de doelgroep groot in de stedelijke gemeenten; Groningen, Assen, Emmen en Leeuwarden.

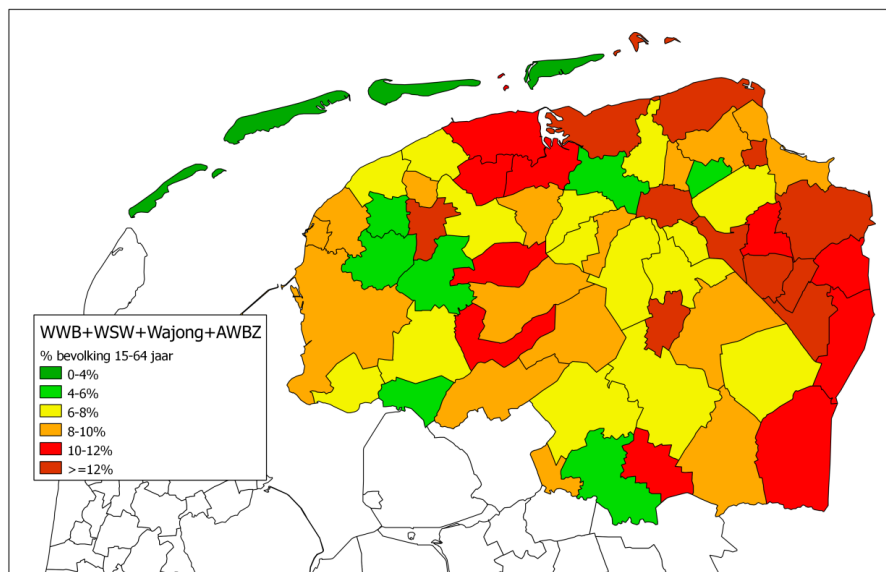
Grafiek B3.17. Ontwikkeling WWB en Wajong 2007-2011, ontwikkeling WSW 2008-juni 2011

Bron: CBS, POR WSW, UWV, bewerking CAB

Wanneer we kijken naar het totaal van alle doelgroepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt valt op dat alleen de WSW is afgenomen. In Noord-Nederland en landelijk is het aandeel WSW deelnemers tussen 2008 en 2011 gedaald. Deze daling is het sterkst in de provincie Drenthe. Het aantal Wajong-uitkeringen is in deze periode sterk toegenomen. Ook het aantal WWB-uitkeringen nam toe. Deze toename is het sterkst in Friesland en Drenthe. In Groningen is de toename opmerkelijk lager en ook lager dan het landelijke beeld.

Kaart B3.11: WWB+WSW+Wajong+AWBZ extramuraal als percentage bevolking 15-64 jaar (inclusief overlap)

Bron: CBS, POR WSW, UWV, CIZ, bewerking CAB

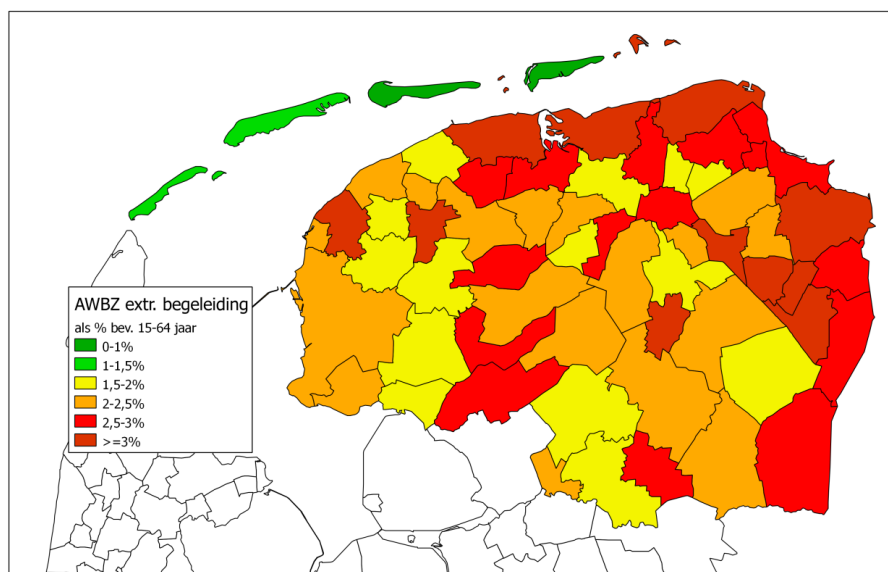
Op bovenstaande kaart is de gehele doelgroep aan de onderkant van de arbeidsmarkt weergegeven. Hoewel de cliëntgroepen AWBZ-extramurale begeleiding niet tot de doelgroep van de WWnV zouden behoren, maken zij wel onderdeel uit van de gemeentelijke doelgroep. Het beeld verschilt niet veel van kaart B3.10 waarop de doelgroep WWnV is weergegeven. Ook hier zien we een hoge concentratie in Zuidoost-Groningen.

Conclusie

De doelgroep WWnV als percentage van de bevolking 15-64 jaar is het sterkst vertegenwoordigd in het zuidoosten van de provincie Groningen en de stedelijke gemeenten. Wanneer we naar de totale doelgroep aan de onderkant van de arbeidsmarkt kijken, inclusief de cliëntgroepen AWBZ extramurale begeleiding, verandert dit beeld nauwelijks. Van alle WWnV doelgroepen is alleen het aantal WSW deelnemers afgenomen. De overige doelgroepen zijn in omvang toegenomen. De sterkste toename zit in het aantal Wajong uitkeringen.

Standcijfers en ontwikkeling AWBZ

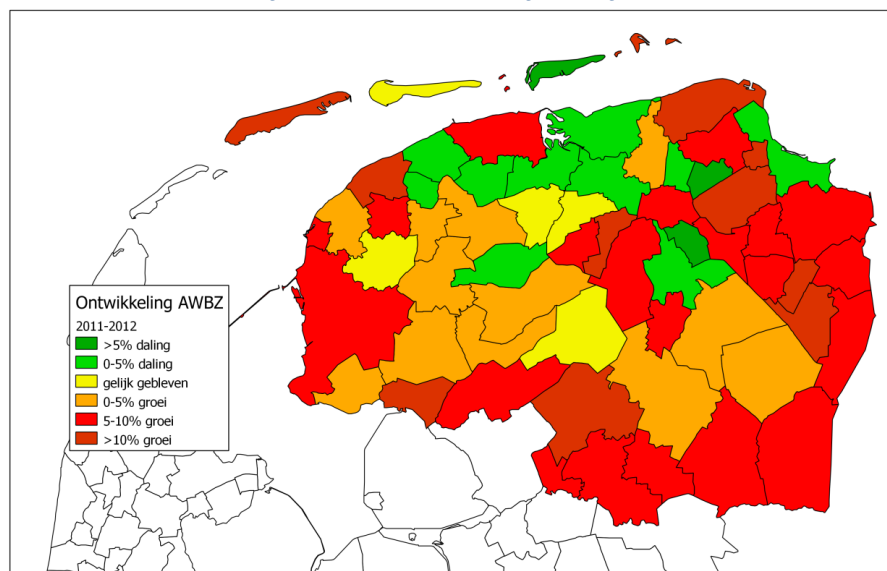
Kaart B3.12. AWBZ extramurale begeleiding in 2012 als % bevolking 15-64 jaar

Bron: CIZ, Rapportages 'begeleiding in beeld' bewerking CAB

Over het geheel genomen is de AWBZ-populatie in Noord-Nederland relatief groot. Met name in de provincie Groningen zijn er veel gemeenten waar meer dan 3% als percentage van de bevolking 15-64 jaar AWBZ extramurale begeleiding krijgt. Daarnaast zijn het de stedelijke gemeenten waar de AWBZ-populatie relatief hoog is.

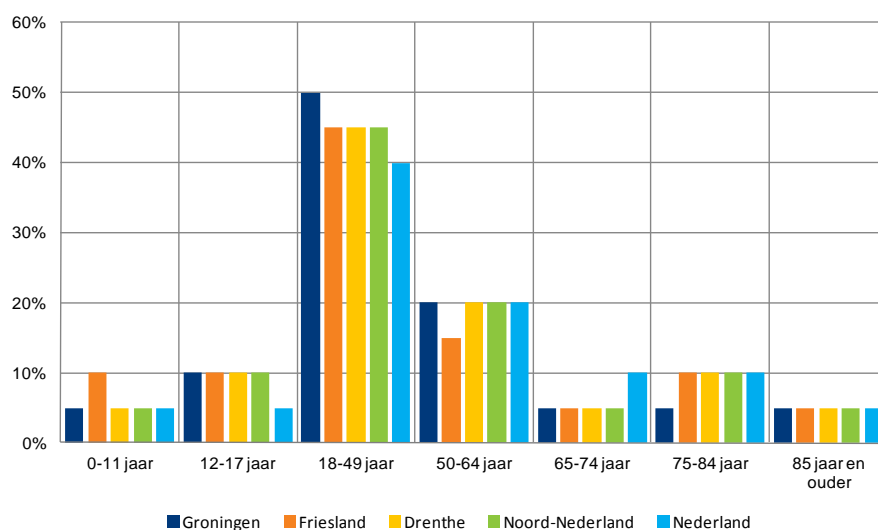
Kaart B3.13. Ontwikkeling AWBZ extramurale begeleiding 2011-2012

Bron: CIZ, Rapportages 'begeleiding in beeld' bewerking CAB

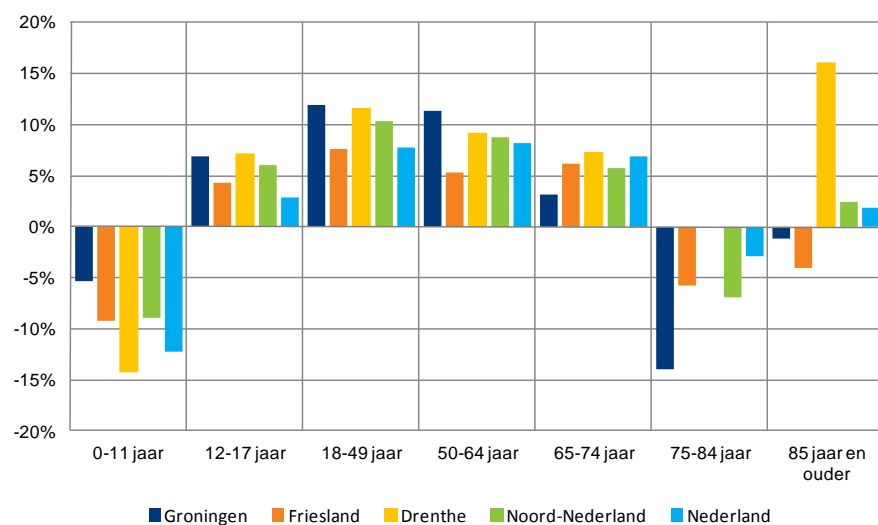
In Noord-Nederland is het aantal mensen dat vanuit de AWBZ extramurale begeleiding krijgt in de meeste gemeenten gegroeid. Hierop zijn echter een aantal uitzonderingen. Een daling zien we in een aantal gemeenten in het noorden van de provincies Friesland en Groningen. Ook in de gemeenten Haren en Tynaarlo was er sprake van een daling.

Grafiek B3.18. AWBZ extramurale begeleiding naar leeftijd 2012

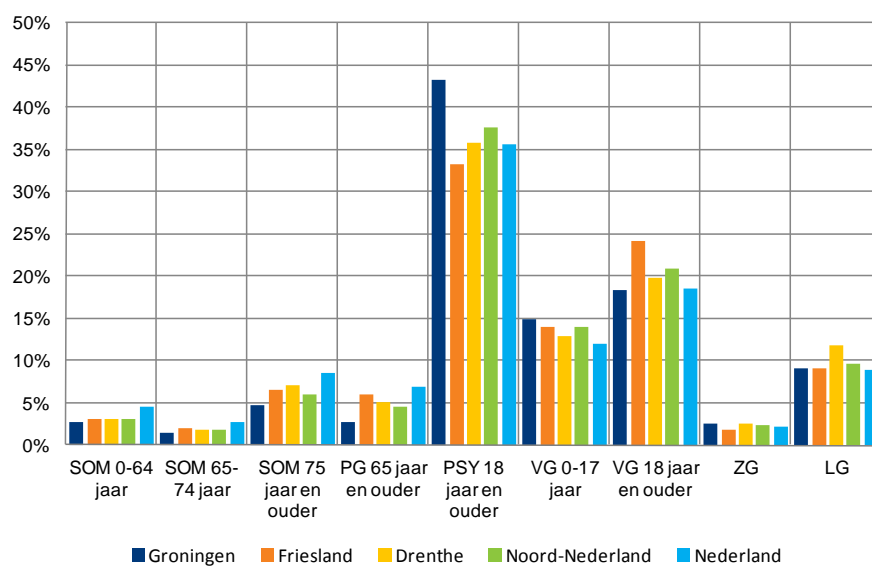
Bron: CIZ, Rapportages 'begeleiding in beeld' bewerking CAB

Grafiek B3.19. AWBZ extramurale begeleiding ontwikkeling leeftijd 2011-2012

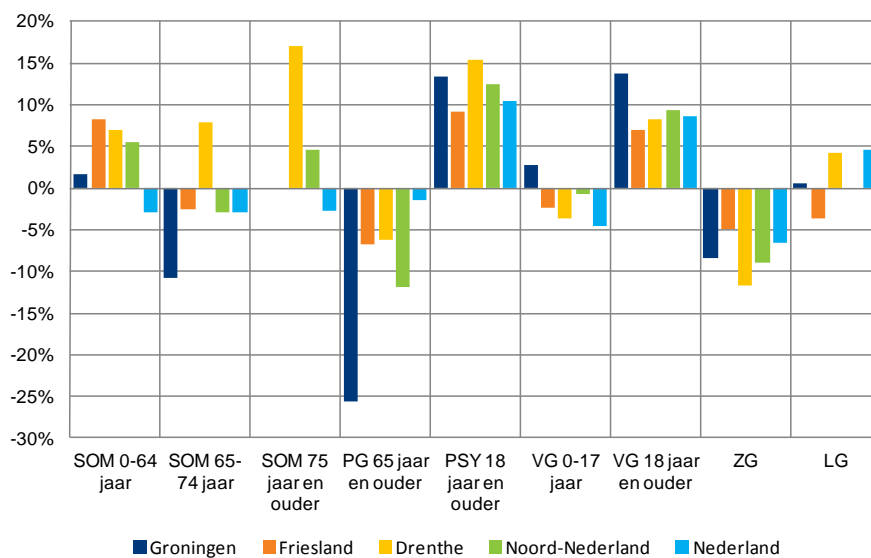
Bron: CIZ, Rapportages 'begeleiding in beeld' bewerking CAB

Grafiek B3.20. AWBZ extramurale begeleiding naar cliëntgroep 2012

Bron: CIZ, Rapportages 'begeleiding in beeld' bewerking CAB

Grafiek B3. 21. AWBZ extramurale begeleiding naar cliëntgroep ontwikkeling 2011-2012

Bron: CIZ, Rapportages 'begeleiding in beeld' bewerking CAB

Tabel B3.2. Betekenis afkortingen cliëntgroepen AWBZ

Afkorting cliëntgroep	Betekenis
SOM	Somatische aandoening/beperking
PG	Psychogeriatrische aandoening/beperking
PSY	Psychiatrische aandoening/beperking
VG	Verstandelijke handicap
ZG	Zintuiglijke handicap
LG	Lichamelijke handicap

De cliëntgroepen met een psychiatrische aandoening en verstandelijke handicap ≥ 18 jaar zijn in alle gebieden en landelijk het grootst. Deze groepen zijn het afgelopen jaar ook het sterkst toegenomen. Wanneer we binnen deze groepen kijken naar verschillen valt op de cliëntgroep met een psychiatrische aandoening ≥ 18 jaar duidelijk groter is in de provincie Groningen. In de provincie Groningen is het aantal mensen met een psychogeriatrische aandoening ≥ 65 jaar die extramurale begeleiding krijgen overigens sterk afgenomen.

Conclusie

Over het geheel genomen zien we in Noord-Nederland een toename van het aantal mensen dat extramurale begeleiding vanuit de AWBZ krijgt. In de provincie Groningen zijn er veel gemeenten waar $>3\%$ als percentage van de bevolking 15-64 jaar extramurale begeleiding krijgt. Bovendien is het aandeel groot in de stedelijke gemeenten. Over het algemeen is het aantal cliënten met AWBZ extramurale begeleiding toegenomen. Een afname zagen we in het noorden van de provincies Groningen en Friesland en in de gemeenten Haren en Tynaarlo.

Bijlage 4

Afstand naar de arbeidsmarkt

Het schema waarin de afstand naar de arbeidsmarkt wordt geschat geeft voor de verschillende doelgroepen een beeld van hun arbeidsmarktpositie.

Tabel B4.1: Afstand naar de arbeidsmarkt

	Geen afstand	Afstand:				Studie
		overbrugbaar minimaal	overbrugbaar maximaal	niet overbrugbaar minimaal	niet overbrugbaar maximaal	
WWB	30%	30%		40%		
WSW	0%	40%	70%	30%	60%	
Wajong oud		60%	85%	15%	40%	
Wajong nieuw	20%	39%		13%		28%

In de WWB heeft 30% geen afstand tot de arbeidsmarkt, zij kunnen uitstromen naar werk. Daarnaast heeft 70% een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor 30% is deze afstand overbrugbaar en voor 40% is de afstand niet overbrugbaar.

In de WSW heeft iedereen een afstand tot de arbeidsmarkt. WSW-ers zijn niet in staat om zelfstandig in een reguliere omgeving te werken. Volgens brancheorganisatie Cedris ('Branche-informatie 2010') hanteert de sector het 3x 1/3 principe. Er wordt gestreefd naar een verdeling waarbij 1/3 beschut werkt, 1/3 gedetacheerd is en 1/3 begeleidt werkt. De laatste groep werkt onder begeleiding bij een reguliere werkgever. In het schema heeft deze groep een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Mensen die in een beschutte werkomgeving werken, hebben een niet overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Gedetacheerde WSW-ers werken op locatie (bijv. in de groenvoorziening of postbezorging), maar zijn in dienst bij het SW-bedrijf. Volgens Edzes (2011) is het onzeker of deze groep hetzelfde werk ook bij een reguliere werkgever zou kunnen verrichten. Daarom wordt er in het schema onderscheid gemaakt tussen een minimale en maximale variant. In de minimale variant hebben de gedetacheerde werknemers een overbrugbare afstand, in de maximale variant is de afstand niet te overbruggen.

De afstand naar de arbeidsmarkt voor de oude Wajong bestaat ook uit een minimale en maximale variant. Volgens de indicatiestelling voor nieuwe instroom in 2010 heeft 15% een niet overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en is 85% beschikbaar voor (begeleiding naar) werk of studeert nog en heeft dus een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Volgens een schatting van het Rijk zal 60% van de instroom in de Wajong onder de WvNv gaan vallen. Deze 60% heeft volgens het Rijk dus een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2011).

Voor een inschatting voor de nieuwe Wajong gaan we uit van cijfers van het UWV. In 2011 waren er circa 216.000 lopende Wajong-uitkeringen (bron: Kwantitatieve cijfers 2011 UWV), waarvan ruim 192.000 Wajong oud (=89%) en bijna 24.000 nieuw (11%). Van die mensen

met een Wajong-uitkering onder het nieuwe regime waren er bijna 2.400 volledig, duurzaam arbeidsongeschikt en circa 600 waren onder de werkregeling beschut aan het werk. Daarmee heeft dus 13% een niet overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Ruim 4.800 valt in de reguliere werkregeling, waarmee 20% beschikbaar is voor (begeleiding naar) werk en dus geen afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Circa 9.300 personen hebben tijdelijk geen arbeidsmogelijkheden, waarmee 39% een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Tenslotte vallen circa 6.600 personen (28%) onder de studieregeling. Uitgaande van bovenstaande cijfers zal 59% van de mensen die een Wajong-uitkering “nieuw” ontvangen onder de WWnV vallen (20% heeft geen afstand tot de arbeidsmarkt en 39% heeft een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt).

Er zijn landelijke cijfers gebruikt om een inschatting te maken van de afstand naar de arbeidsmarkt. Met deze schattingen is op basis van de aantallen in 2011 een inschatting gemaakt van het beeld voor Noord-Nederland. Het gaat om een inschatting op basis van landelijke cijfers en we spreken daarom over ordes van groottes.

Tabel B4.2. Indeling afstand tot de arbeidsmarkt met cijfers over lopende uitkeringen Noord-Nederland

Afstand tot de arbeidsmarkt?				Studie
	nee	ja		
		overbrugbaar	niet overbrugbaar	
totaal				
WWB	40.310	12.090	16.120	
WSW	20.380	8.150 - 14.260	6.110 - 12.230	
Wajong oud	25.750	15.450 - 21.890	3.860 - 10.300	
Wajong nieuw	3.180	650	400	890
AWBZ begeleiding	20.990			
Totaal	110.610	12.740	36.930 - 49.480	26.490 - 39.100

Tabel B4.3. Overige cliëntgroepen AWBZ extramurale begeleiding

Overig AWBZ	
VG 0-17 jr	4.010
SOM 65-74 jr	495
SOM >75 jr	1.725
PG >65 jr	1.305
Totaal	7.535

In tabel B4.2 zijn alleen de AWBZ cliëntgroepen meegenomen die relevant zijn voor de arbeidsmarkt. De overige cliëntgroepen zijn in tabel B4.3 apart vermeld.

In Noord-Nederland zijn er ruim 40.300 personen met een WWB-uitkering. Van deze groep hebben ruim 12.000 personen (30%) geen afstand naar de arbeidsmarkt. Zij hebben de capaciteiten om uit te stromen naar werk. Er zijn verschillende redenen voor het feit dat zij op dit moment niet werken. Dit kan liggen aan onvoldoende werkgelegenheid, een gebrek aan motivatie of dat vragers en aanbieders elkaar niet vinden (Edzes, 2011). Daarnaast is er een groep van ruim 28.200 met een afstand naar de arbeidsmarkt. Voor ruim 12.000 personen (30%) is deze afstand overbrugbaar. Zij kunnen aan het werk nadat belemmeringen zijn weggenomen of worden in een reguliere baan gecompenseerd voor een lagere productiviteit door middel van loondispensatie. Ruim 16.000 personen (40%) hebben afstand naar de arbeidsmarkt die niet te overbruggen is. Zij kunnen niet regulier werken en behouden daarom een WWB-uitkering of kunnen werken in de sociale werkvoorziening.

In de WSW is er niemand zonder afstand naar de arbeidsmarkt. In totaal zijn er in Noord-Nederland ongeveer 20.400 WSW'ers. WSW'ers werken wel, maar niet in een reguliere baan. Binnen deze groep maken we onderscheid tussen een minimale en maximale variant in afstand naar de arbeidsmarkt. Dit komt omdat het niet eenduidig is of gedetacheerde medewerkers hetzelfde werk ook in een reguliere werkomgeving kunnen uitvoeren. In de minimale variant hebben gedetacheerden een overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. Er zijn dan circa 14.300 personen die op termijn bij een reguliere werkgever kunnen werken en voor ruim 6.000 personen geldt dat de afstand naar de arbeidsmarkt niet te overbruggen is. In de maximale variant zijn er ruim 8.000 personen met een overbrugbare afstand en circa 12.200 personen met een niet te overbruggen afstand naar de arbeidsmarkt. In dit geval zijn gedetacheerden niet in staat hetzelfde werk voor een reguliere werkgever uit te voeren.

Voor de Wajong maken we onderscheid tussen oude en nieuwe Wajong. De nieuwe Wajong is de regeling nadat deze in 2010 is herzien vanwege het steeds verder toenemen van personen met een Wajong-uitkering. Er zijn ruim 3.000 personen met een Wajong-uitkering onder het nieuwe regime. Van deze groep zijn er 650 personen (20%) zonder afstand naar de arbeidsmarkt. Voor circa 1.600 personen geldt dat zij een afstand naar de arbeidsmarkt hebben. Voor ruim 1.200 personen (39%) is deze afstand te overbruggen en voor 400 personen (13%) is de afstand naar de arbeidsmarkt niet te overbruggen. Daarnaast zijn er bijna 900 personen (28%) die onder een studieregeling vallen. De doelgroep WWnV zou gaan bestaan uit 59% van de personen met een Wajong-uitkering onder het nieuwe regime (20% geen afstand + 39% overbrugbare afstand).

Onder de oude Wajong was er niemand zonder afstand naar de arbeidsmarkt. Er zijn circa 28.000 oude Wajong-uitkeringen. We maken wederom onderscheid tussen een minimale en maximale variant als het gaat om de overbrugbare en niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. De huidige indicatiestelling en een schatting van het Rijk voor de doelgroep WWnV komen namelijk niet met elkaar overeen. In de minimale variant zijn er bijna 22.000 personen (85%) met een overbrugbare en bijna 4.000 personen (15%) met een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In de maximale variant zijn er circa 15.500 personen (60%) met een overbrugbare afstand en 10.300 personen (40%) met een niet te overbruggen afstand naar de arbeidsmarkt.

De cliëntgroepen AWBZ extramurale begeleiding vallen niet onder de doelgroep WWnV, maar behoren wel tot de gemeentelijke doelgroep. De afstand naar de arbeidsmarkt kunnen we voor deze doelgroep niet schatten. In totaal zijn er in Noord-Nederland circa 28.500

personen die extramurale begeleiding vanuit de AWBZ krijgen. Bijna driekwart van deze groep behoort wat betreft leeftijd tot de potentiële beroepsbevolking.

Conclusie

In totaal zijn er circa 89.600 personen in de WWB, WSW of Wajong. Van deze groep hebben circa 12.700 personen (14%) geen afstand tot de arbeidsmarkt. Bij het wegnemen van belemmeringen en voldoende werkgelegenheid kunnen zij aan het werk bij een reguliere werkgever. In de verdeling van personen met een overbrugbare en niet overbrugbare afstand maken we onderscheid in een minimale en maximale variant. In de minimale variant zijn er bijna 49.500 personen (65%) met een overbrugbare en bijna 26.500 personen (35%) met een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In de maximale variant zijn er ruim 36.900 personen (49%) met een overbrugbare en ruim 39.000 personen (51%) met een niet overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In beide varianten zien we dat een aanzienlijk deel van de doelgroep, gemiddeld ruim de helft, de mogelijkheden heeft om bij een reguliere werkgever te werken. Tussen doelgroepen zijn bestaan hierin wel verschillen. In de Wajong zien we in vergelijking met de andere doelgroepen het grootste aandeel met een overbrugbare afstand naar de arbeidsmarkt. In de WWB is het aandeel met een overbrugbare afstand het kleinst. Daarentegen is de groep zonder afstand tot de arbeidsmarkt in de WWB het grootst in vergelijking met de WSW en Wajong.

Bijlage 5

Tabellen op gemeenteniveau

B5.1. Tabel Aantal WWB'ers ultimo 2011, ontwikkeling 2007-2011

Gemeente	Aantal WWB Dec 2011	% < 1 jaar Dec 2011	% > 1 jaar Dec 2011	Ontw < 1 jr 2007-2011	Ontw > 1 jr 2007-2011
Aa en Hunze	270	37%	63%	100%	21%
Achtkarspelen	590	27%	73%	78%	16%
Ameland	10	0%	0%	x	x
Appingedam	320	28%	72%	80%	0%
Assen	1760	28%	72%	32%	27%
Bedum	100	20%	80%	0%	33%
Bellingwedde	180	28%	72%	25%	8%
het Bildt	200	30%	70%	20%	17%
Boarnsterhim	250	40%	60%	150%	15%
Ten Boer	50	20%	80%	0%	33%
Borger-Odoorn	360	33%	67%	20%	20%
Coevorden	740	27%	73%	82%	17%
Dantumadiel	410	32%	68%	160%	4%
Delfzijl	760	29%	71%	57%	-5%
Dongeradeel	500	28%	72%	75%	13%
Eemsmond	330	30%	70%	43%	-8%
Emmen	2920	24%	76%	60%	36%
Ferwerderadiel	140	29%	71%	33%	43%
Franekeradeel	400	28%	73%	83%	32%
Gaasterlân-Sleat	90	33%	67%	200%	20%
Groningen	8850	22%	78%	51%	5%
Grootegast	120	33%	67%	33%	33%
Haren	190	32%	68%	50%	8%
Harlingen	430	26%	74%	83%	23%
Heerenveen	950	32%	68%	67%	14%
Hoogeveen	1160	29%	71%	89%	14%
Hoogezand-Sappemeer	1150	22%	79%	79%	34%
Kollumerland c.a.	210	33%	67%	133%	8%
Leek	300	27%	70%	33%	17%
Leeuwarden	4250	32%	68%	92%	13%
Leeuwarderadeel	140	36%	57%	67%	33%
Lemsterland	230	26%	74%	50%	13%
Littenseradiel	80	38%	63%	200%	25%
Loppersum	180	28%	72%	67%	0%
De Marne	210	24%	71%	-17%	0%
Marum	130	31%	69%	33%	0%
Menameradiel	130	31%	69%	100%	50%

Gemeente	Aantal WWB	% < 1 jaar	% > 1 jaar	Ontw < 1 jr	Ontw > 1 jr
	Dec 2011	Dec 2011	Dec 2011	2007-2011	2007-2011
Menterwolde	270	30%	70%	33%	12%
Meppel	620	26%	74%	78%	24%
Midden-Drenthe	340	32%	71%	22%	20%
Noordenveld	420	31%	69%	117%	16%
Oldambt	1080	31%	69%	50%	-7%
Ooststellingwerf	420	29%	71%	71%	36%
Opsterland	470	30%	72%	56%	42%
Pekela	360	36%	64%	160%	-8%
Schiermonnikoog	10	0%	0%	x	x
Skarsterlân	320	31%	69%	67%	57%
Slochteren	180	28%	78%	25%	17%
Smallingerland	1540	27%	73%	62%	24%
Stadskanaal	820	27%	74%	10%	-2%
Súdwest Fryslân	1550	28%	72%	63%	21%
Terschelling	20	0%	50%	-100%	-50%
Tynaarlo	310	32%	68%	25%	40%
Tytsjerksteradiel	400	28%	73%	38%	32%
Veendam	800	30%	69%	60%	12%
Vlagtwedde	150	40%	60%	50%	50%
Vlieland	10	0%	0%	x	x
Westerveld	230	26%	70%	50%	78%
Weststellingwerf	400	33%	68%	117%	13%
Winsum	220	23%	77%	25%	21%
De Wolden	160	31%	63%	67%	11%
Zuidhorn	170	35%	65%	20%	38%

Bron: CBS

B5.2. Tabel. WWB naar leeftijd, standcijfers december 2011

Gemeente	WWB'ers Dec 2011	< 25 jr	25 – 35 jr	35 – 45 jr	45 – 55 jr	55 – 65 jr	> 65 jr
Aa en Hunze	270	7%	22%	26%	26%	19%	4%
Achtkarspelen	590	12%	19%	19%	25%	24%	2%
Ameland	10	x	0%	0%	x	0%	0%
Appingedam	320	9%	22%	19%	22%	19%	9%
Assen	1760	11%	20%	23%	25%	16%	5%
Bedum	100	10%	20%	30%	30%	20%	10%
Bellingwedde	180	11%	22%	17%	22%	22%	0%
het Bildt	200	10%	25%	25%	25%	25%	0%
Boarnsterhim	250	8%	20%	24%	28%	12%	4%
Ten Boer	50	0%	20%	40%	20%	20%	x
Borger-Odoorn	360	11%	19%	25%	28%	14%	3%
Coevorden	740	9%	22%	24%	24%	18%	4%
Dantumadiel	410	10%	24%	22%	22%	22%	2%
Delfzijl	760	9%	18%	18%	26%	20%	7%
Dongeradeel	500	10%	16%	22%	30%	18%	4%
Eemsmond	330	9%	21%	21%	24%	21%	3%
Emmen	2920	9%	22%	21%	25%	19%	4%
Ferwerderadiel	140	7%	14%	21%	29%	14%	7%
Franekeadeel	400	10%	18%	23%	23%	20%	8%
Gaasterlân-Sleat	90	22%	22%	22%	22%	22%	11%
Groningen	8850	7%	22%	23%	24%	19%	4%
Groote gast	120	17%	17%	25%	25%	17%	0%
Haren	190	11%	21%	26%	16%	21%	5%
Harlingen	430	7%	16%	26%	28%	19%	5%
Heerenveen	950	11%	19%	25%	25%	16%	5%
Hoogeveen	1160	9%	22%	23%	23%	17%	5%
Hoogezand-Sappemeer	1150	8%	18%	23%	26%	17%	8%
Kollumerland c.a.	210	10%	19%	24%	29%	19%	0%
Leek	300	10%	17%	20%	30%	20%	7%
Leeuwarden	4250	9%	24%	23%	22%	17%	4%
Leeuwarderadeel	140	7%	29%	21%	21%	14%	0%
Lemsterland	230	9%	17%	22%	30%	17%	4%
Littenseradiel	80	13%	13%	25%	25%	25%	0%
Loppersum	180	6%	22%	22%	28%	22%	0%
De Marne	210	5%	19%	24%	24%	24%	5%
Marum	130	15%	8%	23%	31%	23%	x
Menameradiel	130	8%	15%	31%	31%	15%	0%
Menterwolde	270	15%	15%	19%	26%	22%	4%
Meppel	620	8%	21%	23%	23%	23%	5%
Midden-Drenthe	340	6%	21%	26%	24%	21%	6%
Noordenveld	420	10%	17%	26%	26%	19%	2%
Oldambt	1080	11%	20%	22%	25%	19%	3%
Ooststellingwerf	420	10%	21%	19%	26%	21%	2%
Opsterland	470	9%	19%	23%	26%	21%	2%

Gemeente	WWB'ers Dec 2011	< 25 jr	25 – 35 jr	35 – 45 jr	45 – 55 jr	55 – 65 jr	> 65 jr
Pekela	360	17%	22%	28%	22%	14%	3%
Schiermonnikoog	10	0%	0%	0%	0%	x	x
Skarsterlân	320	13%	22%	25%	22%	19%	6%
Slochteren	180	17%	17%	28%	22%	22%	0%
Smallingerland	1540	9%	20%	23%	26%	18%	3%
Stadskanaal	820	9%	23%	23%	27%	16%	4%
Súdwest Fryslân	1550	9%	21%	22%	25%	19%	5%
Terschelling	20	0%	0%	0%	50%	50%	0%
Tynaarlo	310	6%	19%	19%	29%	19%	3%
Tytsjerksteradiel	400	10%	25%	23%	25%	18%	5%
Veendam	800	14%	23%	19%	23%	16%	5%
Vlagtwedde	150	7%	20%	20%	27%	13%	7%
Vlieland	10	x	0%	0%	0%	0%	0%
Westerveld	230	13%	17%	26%	22%	22%	4%
Weststellingwerf	400	8%	23%	23%	28%	20%	3%
Winsum	220	9%	18%	23%	27%	23%	0%
De Wolden	160	13%	13%	19%	31%	25%	6%
Zuidhorn	170	12%	24%	24%	18%	18%	6%

Bron: CBS

NB. De percentages tellen niet op tot 100%, omdat CBS per cel afrondt op 10-tallen (alle leeftijden opgeteld levert niet hetzelfde getal op als het door CBS gepubliceerde cijfer in kolom 1: totaal aantal WWB 2011).

B5.3. Tabel. WWB naar leeftijd, ontwikkeling 2007-2011

Gemeente	WWB'ers Dec 2011	< 25 jr	25 – 35 jr	35 – 45 jr	45 – 55 jr	55 – 65 jr	> 65 jr
Aa en Hunze	270	100%	100%	40%	75%	25%	0%
Achtkarspelen	590	133%	57%	10%	7%	17%	0%
Ameland	10	x	x	x	x	x	x
Appingedam	320	50%	40%	-14%	0%	0%	50%
Assen	1760	100%	25%	14%	29%	26%	33%
Bedum	100	0%	100%	50%	50%	0%	x
Bellingwedde	180	100%	33%	-25%	0%	33%	x
het Bildt	200	100%	150%	0%	0%	0%	x
Boarnsterhim	250	100%	25%	20%	40%	0%	x
Ten Boer	50	x	0%	100%	0%	0%	x
Borger-Odoorn	360	100%	40%	0%	43%	-17%	0%
Coevorden	740	40%	60%	13%	29%	30%	50%
Dantumadiel	410	33%	67%	13%	29%	13%	0%
Delfzijl	760	0%	0%	-13%	11%	15%	25%
Dongeradeel	500	67%	60%	10%	50%	-10%	0%
Eemsmond	330	50%	17%	-13%	0%	-13%	x
Emmen	2920	44%	78%	24%	50%	22%	44%
Ferwerderadiel	140	0%	100%	50%	100%	0%	x
Franekeadeel	400	300%	40%	13%	13%	60%	50%
Gaasterlân-Sleat	90	x	100%	0%	100%	0%	x
Groningen	8850	52%	29%	-2%	7%	8%	37%
Grootegeest	120	x	100%	0%	50%	0%	x
Haren	190	100%	0%	25%	0%	0%	-50%
Harlingen	430	50%	75%	38%	33%	-11%	100%
Heerenveen	950	100%	29%	14%	41%	7%	25%
Hoogeveen	1160	43%	37%	29%	23%	18%	50%
Hoogezand-Sappemeer	1150	50%	62%	42%	50%	11%	29%
Kollumerland c.a.	210	100%	100%	25%	20%	-20%	x
Leek	300	200%	25%	-25%	50%	50%	100%
Leeuwarden	4250	22%	56%	24%	32%	18%	21%
Leeuwarderadeel	140	x	100%	0%	50%	0%	x
Lemsterland	230	100%	33%	25%	17%	0%	x
Littenseradiel	80	x	0%	100%	0%	0%	x
Loppersum	180	0%	0%	0%	0%	33%	x
De Marne	210	0%	-20%	0%	25%	0%	0%
Marum	130	100%	-50%	0%	33%	50%	x
Menameradiel	130	0%	100%	100%	100%	0%	x
Menterwolde	270	33%	0%	0%	17%	20%	0%
Meppel	620	67%	30%	17%	56%	17%	50%
Midden-Drenthe	340	0%	17%	13%	0%	17%	100%
Noordenveld	420	100%	40%	38%	38%	0%	0%
Oldambt	1080	71%	22%	-14%	4%	-5%	0%
Ooststellingwerf	420	100%	80%	60%	10%	50%	0%
Opsterland	470	100%	125%	22%	33%	25%	0%

Gemeente	WWB'ers Dec 2011	< 25 jr	25 – 35 jr	35 – 45 jr	45 – 55 jr	55 – 65 jr	> 65 jr
Pekela	360	50%	0%	25%	60%	0%	0%
Schiermonnikoog	10	x	x	x	x	x	x
Skarsterlân	320	300%	75%	60%	40%	20%	100%
Slochteren	180	200%	0%	0%	33%	33%	-100%
Smallingerland	1540	100%	72%	9%	33%	12%	25%
Stadskanaal	820	0%	6%	-17%	22%	-7%	50%
Súdwest Fryslân	1550	75%	60%	21%	44%	0%	75%
Terschelling	20	x	x	-100%	0%	0%	x
Tynaarlo	310	100%	20%	20%	50%	20%	0%
Tytsjerksteradiel	400	100%	67%	13%	25%	17%	100%
Veendam	800	57%	38%	7%	20%	8%	33%
Vlagtwedde	150	0%	200%	0%	33%	0%	0%
Vlieland	10	x	x	x	x	x	x
Westerveld	230	200%	100%	50%	67%	67%	x
Weststellingwerf	400	50%	125%	29%	38%	-11%	0%
Winsum	220	100%	33%	0%	50%	0%	x
De Wolden	160	100%	100%	0%	25%	33%	x
Zuidhorn	170	100%	100%	33%	0%	-25%	0%

Bron: CBS

NB. Voor de cellen met een 'x' was het aantal in 2007, 2011 of in beide jaren 0.

B5.4. Tabel Wajong'ers 2011 en ontwikkeling 2007-2011

Gemeente	Aantal Wajong 2011	% < 5 jr 2011	% > 5 jr 2011	Ontwikkeling < 5 jr 2007-2011	Ontwikkeling > 5 jr 2007-2011
Aa en Hunze	458	19%	81%	42%	15%
Achtkarspelen	453	31%	69%	42%	22%
Ameland	24	33%	67%	300%	-16%
Appingedam	292	25%	75%	30%	27%
Assen	1.561	27%	73%	47%	13%
Bedum	307	21%	79%	26%	25%
Bellingwedde	150	33%	67%	58%	19%
het Bildt	111	25%	75%	65%	-5%
Boarnsterhim	158	33%	67%	33%	20%
Ten Boer	51	39%	61%	43%	35%
Borger-Odoorn	288	36%	64%	81%	25%
Coevorden	423	34%	66%	100%	18%
Dantumadiel	355	29%	71%	43%	17%
Delfzijl	129	37%	63%	23%	62%
Dongeradeel	483	23%	77%	79%	12%
Eemsmond	333	35%	65%	61%	10%
Emmen	1.797	33%	67%	94%	22%
Ferwerderadiel	114	27%	73%	11%	32%
Franekeadeel	304	25%	75%	31%	4%
Gaasterlân-Sleat	98	35%	65%	70%	31%
Groningen	3.595	36%	64%	61%	33%
Groote gast	150	27%	73%	0%	22%
Haren	233	32%	68%	51%	53%
Harlingen	157	36%	64%	115%	10%
Heerenveen	736	26%	74%	34%	24%
Hoogeveen	1.033	26%	74%	48%	21%
Hoogezand-Sappemeer	984	23%	77%	25%	22%
Kollumerland c.a.	274	22%	78%	61%	10%
Leek	434	20%	80%	43%	-1%
Leeuwarden	1.675	32%	68%	50%	30%
Leeuwarderadeel	250	17%	83%	26%	19%
Lemsterland	89	31%	69%	-24%	36%
Littenseradiel	118	26%	74%	35%	30%
Loppersum	164	30%	70%	22%	31%
De Marne	342	35%	65%	81%	27%
Marum	157	34%	66%	80%	29%
Menameradiel	93	26%	74%	33%	30%
Menterwolde	196	30%	70%	48%	54%
Meppel	561	25%	75%	22%	12%
Midden-Drenthe	415	31%	69%	63%	20%
Noordenveld	397	30%	70%	22%	45%
Oldambt	825	28%	72%	26%	23%
Ooststellingwerf	592	27%	73%	67%	26%
Opsterland	566	25%	75%	65%	15%

Gemeente	Aantal Wajong 2011	% < 5 jr 2011	% > 5 jr 2011	Ontwikkeling < 5 jr 2007-2011	Ontwikkeling > 5 jr 2007-2011
Pekela	269	30%	70%	37%	31%
Schiermonnikoog	6	0%	100%	-100%	-25%
Skarsterlân	345	26%	74%	25%	26%
Slochteren	178	33%	67%	18%	19%
Smallingerland	1.127	28%	72%	44%	23%
Stadskanaal	768	28%	72%	28%	33%
Súdwest Fryslân	1.237	26%	74%	43%	19%
Terschelling	19	26%	74%	0%	17%
Tynaarlo	535	23%	77%	30%	18%
Tytsjerksteradiel	398	27%	73%	47%	19%
Veendam	546	30%	70%	31%	29%
Vlagtwedde	325	29%	71%	94%	14%
Vlieland	3	0%	100%	x	-25%
Westerveld	288	31%	69%	54%	55%
Weststellingwerf	343	30%	70%	61%	22%
Winsum	161	30%	70%	23%	33%
De Wolden	237	27%	73%	37%	19%
Zuidhorn	224	30%	70%	24%	25%

Bron: UWV

B5.5. Tabel Wajong'ers naar leeftijdsklasse, 2011

Gemeente	Wajong'ers 2011	< 25 jr	25 – 34 jr	35 – 44 jr	45 – 54 jr	55 – 64 jr
Aa en Hunze	458	21%	16%	17%	25%	21%
Achtkarspelen	453	34%	24%	21%	14%	8%
Ameland	24	38%	17%	13%	17%	17%
Appingedam	292	27%	29%	14%	17%	12%
Assen	1.561	26%	23%	18%	16%	17%
Bedum	307	22%	25%	19%	17%	17%
Bellingwedde	150	33%	20%	19%	19%	9%
het Bildt	111	26%	20%	19%	21%	14%
Boarnsterhim	158	36%	30%	23%	6%	5%
Ten Boer	51	41%	22%	4%	18%	16%
Borger-Odoorn	288	35%	27%	17%	14%	7%
Coevorden	423	32%	30%	17%	13%	7%
Dantumadiel	355	32%	28%	17%	14%	8%
Delfzijl	129	38%	33%	12%	9%	7%
Dongeradeel	483	26%	27%	25%	13%	9%
Eemsmond	333	34%	23%	18%	15%	10%
Emmen	1.797	31%	26%	20%	14%	9%
Ferwerderadiel	114	32%	33%	18%	9%	8%
Franekeradeel	304	24%	24%	20%	15%	16%
Gaasterlân-Sleat	98	38%	24%	18%	11%	8%
Groningen	3.595	32%	31%	18%	12%	8%
Grootegeest	150	29%	28%	24%	14%	5%
Haren	233	32%	30%	19%	13%	6%
Harlingen	157	40%	18%	17%	15%	10%
Heerenveen	736	27%	28%	24%	14%	7%
Hoogeveen	1.033	28%	27%	21%	14%	9%
Hoogezand-Sappemeer	984	27%	26%	20%	17%	9%
Kollumerland c.a.	274	24%	24%	24%	17%	11%
Leek	434	20%	27%	27%	16%	11%
Leeuwarden	1.675	31%	30%	18%	13%	8%
Leeuwarderadeel	250	21%	26%	20%	24%	8%
Lemsterland	89	36%	33%	16%	9%	7%
Littenseradiel	118	28%	25%	14%	22%	10%
Loppersum	164	37%	27%	13%	11%	12%
De Marne	342	34%	31%	18%	11%	5%
Marum	157	41%	32%	18%	5%	4%
Menameradiel	93	30%	25%	23%	15%	8%
Menterwolde	196	34%	21%	18%	13%	13%
Meppel	561	25%	29%	18%	12%	15%
Midden-Drenthe	415	31%	22%	17%	17%	13%
Noordenveld	397	35%	31%	20%	9%	5%
Oldambt	825	33%	25%	16%	15%	10%
Ooststellingwerf	592	32%	24%	22%	16%	6%

Gemeente	Wajong'ers 2011	< 25 jr	25 – 34 jr	35 – 44 jr	45 – 54 jr	55 – 64 jr
Opsterland	566	27%	20%	22%	19%	12%
Pekela	269	32%	30%	14%	14%	9%
Schiermonnikoog	6	0%	17%	50%	0%	33%
Skarsterlân	345	30%	28%	20%	15%	7%
Slochteren	178	36%	21%	21%	13%	8%
Smallingerland	1.127	31%	23%	17%	21%	8%
Stadskanaal	768	30%	24%	18%	16%	12%
Súdwest Fryslân	1.237	28%	30%	20%	14%	9%
Terschelling	19	32%	37%	16%	0%	16%
Tynaarlo	535	24%	22%	21%	19%	15%
Tytsjerksteradiel	398	32%	23%	17%	19%	9%
Veendam	546	33%	28%	16%	15%	7%
Vlagtwedde	325	28%	23%	20%	21%	9%
Vlieland	3	0%	0%	33%	33%	33%
Westerveld	288	35%	33%	15%	11%	6%
Weststellingwerf	343	32%	26%	16%	17%	10%
Winsum	161	35%	30%	13%	16%	6%
De Wolden	237	29%	22%	20%	16%	12%
Zuidhorn	224	30%	31%	19%	10%	9%

Bron: UWV

B5.6. Tabel Ontwikkeling Wajong naar leeftijd 2007-2011

Gemeente	< 25 jr	25 – 34 jr	35 – 44 jr	45 – 54 jr	55 – 64 jr
Aa en Hunze	31%	50%	-12%	0%	63%
Achtkarspelen	35%	37%	27%	2%	30%
Ameland	125%	0%	-63%	100%	33%
Appingedam	11%	115%	-24%	35%	35%
Assen	48%	41%	-4%	-1%	18%
Bedum	36%	19%	33%	-5%	66%
Bellingwedde	81%	3%	21%	22%	8%
het Bildt	61%	-8%	-30%	35%	7%
Boarnsterhim	33%	12%	44%	-10%	33%
Ten Boer	40%	175%	-60%	0%	100%
Borger-Odoorn	76%	54%	4%	8%	58%
Coevorden	77%	58%	16%	-11%	20%
Dantumadiel	39%	33%	-10%	47%	7%
Delfzijl	58%	77%	3%	50%	-14%
Dongeradeel	62%	9%	7%	20%	36%
Eemsmond	47%	46%	7%	-6%	10%
Emmen	72%	49%	8%	25%	34%
Ferwerderadiel	9%	58%	11%	25%	29%
Franekeradeel	14%	16%	9%	-8%	17%
Gaasterlân-Sleat	54%	85%	20%	0%	33%
Groningen	67%	57%	15%	14%	28%
Grootegast	2%	35%	-8%	91%	14%
Haren	27%	71%	76%	41%	117%
Harlingen	110%	0%	8%	15%	7%
Heerenveen	42%	24%	21%	27%	4%
Hoogeveen	42%	34%	16%	5%	42%
Hoogezand-Sappemeer	36%	26%	10%	33%	-3%
Kollumerland c.a.	83%	3%	-6%	28%	19%
Leek	24%	1%	0%	15%	-6%
Leeuwarden	45%	69%	6%	18%	24%
Leeuwarderadeel	21%	18%	0%	50%	17%
Lemsterland	-22%	71%	27%	-11%	50%
Littenseradiel	50%	36%	-26%	73%	50%
Loppersum	40%	61%	-9%	-14%	54%
De Marne	26%	153%	-11%	71%	13%
Marum	88%	19%	71%	-20%	-14%
Menameradiel	40%	-4%	50%	40%	133%
Menterwolde	46%	56%	71%	18%	92%
Meppel	4%	47%	-5%	-7%	37%
Midden-Drenthe	66%	52%	-1%	11%	20%
Noordenveld	29%	34%	45%	67%	54%
Oldambt	36%	43%	0%	13%	12%
Ooststellingwerf	85%	17%	19%	28%	20%
Opsterland	66%	36%	-11%	26%	22%
Pekela	28%	71%	3%	46%	5%

Gemeente	< 25 jr	25 – 34 jr	35 – 44 jr	45 – 54 jr	55 – 64 jr
Schiermonnikoog	-100%	-50%	0%	-100%	0%
Skarsterlân	32%	20%	8%	56%	26%
Slochteren	25%	65%	-12%	0%	56%
Smallingerland	51%	39%	-10%	29%	42%
Stadskanaal	37%	48%	13%	9%	75%
Súdwest Fryslân	31%	43%	10%	13%	10%
Terschelling	0%	133%	-25%	-100%	200%
Tynaarlo	34%	18%	-1%	23%	41%
Tytsjerksteradiel	62%	17%	-8%	41%	9%
Veendam	32%	70%	1%	17%	8%
Vlagtwedde	70%	32%	2%	34%	3%
Vlieland	x	x	-50%	0%	0%
Westerveld	39%	126%	2%	72%	64%
Weststellingwerf	70%	54%	-5%	6%	27%
Winsum	39%	50%	5%	19%	0%
De Wolden	41%	41%	-2%	18%	21%
Zuidhorn	33%	35%	-2%	92%	-5%

Bron: UWV

NB. Voor de cellen met een 'x' was het aantal in 2007, 2011 of in beide jaren 0.

B5.7. Tabel. AWBZ extramurale begeleiding 1-1-2012 naar cliëntgroep

Gemeente	Aantal 2012	SOM 0-64	SOM 65-74	SOM ≥75	PG≥ 65	PSY ≥18	VG 0-17	VG≥18	ZG	LG
Aa en Hunze	305	5%	0%	10%	5%	30%	15%	15%	10%	10%
Achtkarspelen	430	5%	0%	5%	5%	30%	20%	20%	5%	10%
Ameland	20	0%	0%	35%	0%	10%	25%	15%	5%	10%
Appingedam	225	0%	5%	5%	5%	30%	15%	30%	5%	10%
Assen	1.320	5%	0%	5%	5%	45%	10%	20%	5%	10%
Bedum	120	0%	5%	5%	0%	35%	15%	15%	0%	20%
Bellingwedde	165	5%	0%	15%	5%	30%	15%	15%	0%	10%
het Bildt	160	5%	5%	5%	0%	30%	15%	25%	0%	15%
Boarnsterhim	235	5%	5%	5%	5%	30%	15%	20%	5%	10%
Ten Boer	75	5%	5%	0%	0%	30%	35%	20%	5%	10%
Borger-Odoorn	280	5%	0%	5%	5%	30%	15%	25%	0%	10%
Coevorden	480	5%	5%	15%	10%	30%	10%	20%	0%	10%
Dantumadiel	320	0%	0%	10%	5%	20%	20%	30%	5%	10%
Delfzijl	430	5%	5%	5%	5%	35%	15%	20%	0%	10%
Dongeradeel	465	5%	0%	5%	5%	30%	15%	30%	0%	5%
Eemsmond	390	5%	0%	10%	0%	40%	15%	25%	0%	10%
Emmen	1.855	5%	0%	10%	5%	35%	10%	20%	0%	10%
Ferwerderadiel	110	0%	0%	5%	5%	30%	20%	25%	0%	15%
Franekeradeel	395	5%	0%	5%	10%	30%	15%	25%	0%	10%
Gaasterlân-Sleat	140	0%	0%	15%	10%	35%	10%	20%	0%	5%
Groningen	3.840	0%	0%	5%	0%	55%	10%	15%	5%	10%
Grootegeest	185	0%	0%	5%	0%	25%	30%	25%	0%	10%
Haren	240	0%	0%	10%	5%	40%	15%	15%	5%	15%
Harlingen	245	0%	0%	10%	5%	40%	15%	20%	0%	10%
Heerenveen	740	5%	0%	5%	5%	35%	10%	30%	0%	10%
Hoogeveen	930	5%	0%	5%	5%	35%	15%	25%	5%	10%
Hoogezand-Sappemeer	825	5%	0%	5%	5%	40%	15%	25%	0%	10%
Kollumerland c.a.	225	5%	5%	5%	5%	25%	15%	35%	0%	10%
Leek	315	5%	0%	5%	5%	35%	20%	20%	5%	10%
Leeuwarden	2.160	5%	0%	5%	5%	45%	10%	20%	0%	5%
Leeuwarderadeel	155	0%	5%	15%	5%	25%	20%	15%	5%	15%
Lemsterland	145	0%	0%	5%	10%	30%	20%	25%	0%	10%
Littenseradiel	120	5%	5%	10%	10%	20%	10%	25%	5%	15%
Loppersum	175	5%	0%	5%	5%	35%	20%	20%	0%	5%
De Marne	200	5%	0%	5%	0%	40%	20%	15%	0%	10%
Marum	115	5%	0%	5%	5%	35%	25%	15%	5%	10%
Menameradiel	160	0%	0%	10%	10%	30%	15%	15%	5%	10%
Menterwolde	205	5%	0%	5%	0%	30%	25%	20%	0%	10%
Meppel	440	5%	0%	5%	5%	35%	15%	20%	5%	15%
Midden-Drenthe	445	0%	0%	5%	5%	35%	15%	15%	0%	20%
Noordenveld	395	5%	0%	5%	5%	35%	15%	25%	5%	10%
Oldambt	780	5%	0%	5%	5%	35%	15%	20%	5%	10%

Gemeente	Aantal 2012	SOM 0-64	SOM 65-74	SOM ≥75	PG≥ 65	PSY ≥18	VG 0-17	VG≥18	ZG	LG
Ooststellingwerf	385	5%	5%	5%	5%	35%	10%	25%	0%	10%
Opsterland	390	5%	0%	5%	5%	30%	20%	20%	0%	15%
Pekela	265	5%	0%	5%	0%	35%	20%	20%	5%	10%
Schiermonnikoog										
Skarsterlân	305	5%	0%	5%	10%	25%	15%	20%	5%	10%
Slochteren	210	5%	0%	5%	0%	35%	15%	25%	0%	10%
Smallingerland	980	5%	0%	5%	5%	30%	20%	25%	0%	10%
Stadskanaal	730	5%	0%	5%	5%	35%	15%	25%	0%	10%
Súdwest Fryslân	1.290	5%	0%	10%	5%	35%	10%	25%	0%	10%
Terschelling	35	10%	0%	10%	15%	40%	15%	10%	0%	10%
Tynaarlo	350	0%	0%	10%	5%	35%	15%	15%	5%	10%
Tytsjerksteradiel	410	0%	5%	10%	10%	25%	15%	25%	0%	10%
Veendam	640	0%	0%	5%	0%	45%	15%	25%	0%	10%
Vlagtwedde	280	5%	0%	10%	5%	30%	15%	30%	0%	10%
Vlieland	10	15%	0%	15%	0%	25%	15%	0%	0%	40%
Westerveld	215	0%	5%	10%	10%	25%	10%	20%	5%	20%
Weststellingwerf	415	5%	0%	5%	5%	25%	20%	30%	0%	10%
Winsum	225	5%	0%	0%	0%	40%	20%	15%	0%	10%
De Wolden	235	5%	5%	15%	10%	25%	10%	10%	5%	15%
Zuidhorn	215	5%	0%	0%	0%	35%	30%	15%	0%	10%

Bron: Rapportages 'Begeleiding in Beeld', CIZ

B5.8. Tabel. Extramurale begeleiding naar cliëntgroep, ontwikkeling 2011-2012

Gemeente	Aantal 2012	SOM 0-64	SOM 65-74	SOM ≥75	PG≥ 65	PSY ≥18	VG 0-17	VG≥18	ZG	LG
Aa en Hunze	305	50%	x	0%	-20%	20%	0%	-11%	0%	0%
Achtkarspelen	430	-50%	0%	-17%	0%	8%	-5%	6%	0%	14%
Ameland	20	x	x	100%	x	x	0%	x	x	x
Appingedam	225	0%	x	-67%	0%	44%	0%	8%	0%	0%
Assen	1.320	60%	0%	11%	0%	16%	-6%	6%	-13%	5%
Bedum	120	x	x	0%	x	0%	0%	0%	x	0%
Bellingwedde	165	0%	x	25%	-33%	22%	0%	0%	x	33%
het Bildt	160	x	0%	0%	x	25%	25%	0%	x	0%
Boarnsterhim	235	0%	0%	-25%	-33%	0%	20%	11%	0%	0%
Ten Boer	75	x	x	x	x	0%	0%	0%	x	-50%
Borger-Odoorn	280	-33%	0%	0%	50%	6%	0%	27%	-50%	-17%
Coevorden	480	0%	0%	20%	33%	11%	0%	13%	-67%	0%
Dantumadiel	320	0%	0%	20%	0%	-7%	-8%	11%	0%	-29%
Delfzijl	430	50%	-33%	-17%	-33%	10%	-7%	13%	0%	-10%
Dongeradeel	465	-25%	-50%	25%	0%	4%	0%	12%	0%	17%
Eemsmond	390	50%	x	0%	0%	12%	-9%	25%	x	0%
Emmen	1.855	-14%	33%	19%	-6%	17%	-4%	11%	0%	5%
Ferwerderadiel	110	x	x	x	-50%	20%	-20%	-17%	x	0%
Franekeradeel	395	50%	x	0%	17%	0%	10%	5%	x	-14%
Gaasterlân-Sleat	140	x	x	33%	-33%	0%	0%	0%	x	100%
Groningen	3.840	-10%	0%	3%	-42%	11%	7%	17%	-7%	-3%
Grootegeest	185	x	x	0%	x	0%	0%	0%	x	33%
Haren	240	x	x	0%	-50%	12%	-13%	0%	-33%	-14%
Harlingen	245	x	0%	25%	-25%	27%	0%	29%	x	0%
Heerenveen	740	25%	-33%	0%	-33%	16%	-6%	5%	0%	17%
Hoogeveen	930	20%	0%	38%	0%	25%	-7%	5%	0%	0%
Hoogezand-Sappemeer	825	-20%	-25%	10%	0%	15%	4%	15%	0%	8%
Kollumerland c.a.	225	0%	0%	-25%	-33%	9%	-14%	0%	x	-25%
Leek	315	0%	0%	0%	0%	53%	27%	9%	0%	-14%
Leeuwarden	2.160	9%	0%	0%	8%	8%	-2%	6%	-13%	0%
Leeuwarderadeel	155	x	x	-20%	0%	0%	-14%	0%	-50%	0%
Lemsterland	145	x	x	-50%	0%	14%	0%	40%	x	50%
Littenseradiel	120	x	x	0%	0%	-20%	0%	0%	0%	0%
Loppersum	175	0%	x	-33%	-50%	20%	0%	0%	x	50%
De Marne	200	100%	x	-50%	x	0%	0%	17%	x	-20%
Marum	115	x	x	x	0%	33%	0%	0%	x	0%
Menameradiel	160	x	x	0%	33%	13%	25%	-20%	0%	-20%
Menterwolde	205	100%	0%	50%	x	0%	0%	14%	x	0%
Meppel	440	50%	0%	-25%	-40%	10%	0%	0%	0%	0%
Midden-Drenthe	445	0%	0%	0%	-25%	11%	10%	8%	-33%	14%
Noordenveld	395	100%	0%	0%	-17%	18%	-9%	6%	0%	0%

Gemeente	Aantal 2012	SOM 0-64	SOM 65-74	SOM ≥75	PG≥ 65	PSY ≥18	VG 0-17	VG≥18	ZG	LG
Oldambt	780	0%	-33%	25%	0%	12%	0%	19%	0%	15%
Ooststellingwerf	385	0%	0%	0%	-17%	8%	-27%	11%	x	-25%
Opsterland	390	50%	-50%	0%	0%	5%	7%	6%	x	0%
Pekela	265	0%	x	x	x	13%	10%	0%	100%	20%
Schiermonnikoog		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Skarsterlân	305	-33%	x	-25%	17%	7%	0%	0%	0%	0%
Slochteren	210	100%	x	0%	-50%	25%	0%	25%	0%	0%
Smallingerland	980	20%	-33%	-13%	-25%	3%	0%	6%	0%	-10%
Stadskanaal	730	0%	0%	-17%	20%	25%	0%	16%	0%	30%
Súdwest Fryslân	1.290	0%	20%	10%	-6%	14%	-7%	9%	0%	-7%
Terschelling	35	x	x	x	x	50%	x	x	x	x
Tynaarlo	350	0%	-50%	50%	0%	0%	-8%	11%	0%	-13%
Tytsjerksteradiel	410	-50%	100%	-13%	0%	16%	0%	5%	x	-13%
Veendam	640	-50%	0%	-17%	0%	20%	0%	7%	0%	-9%
Vlagtwedde	280	100%	x	0%	0%	14%	-10%	15%	x	0%
Vlieland	10	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Westerveld	215	x	x	33%	0%	20%	33%	0%	0%	14%
Weststellingwerf	415	0%	0%	0%	-20%	18%	0%	9%	-50%	0%
Winsum	225	0%	x	x	x	20%	0%	0%	0%	-20%
De Wolden	235	50%	100%	33%	20%	33%	-33%	-17%	100%	0%
Zuidhorn	215	100%	x	x	x	7%	9%	17%	x	-20%

Bron: Rapportages 'Begeleiding in Beeld', CIZ

B5.9. Tabel. AWBZ extramurale begeleiding 1-1-2012 naar leeftijd

Gemeente	Aantal 2012	0-11	12-17	18-49	50-64	65-74	75-84	≥87
Aa en Hunze	305	5%	10%	30%	20%	5%	15%	10%
Achtkarspelen	430	15%	10%	45%	15%	5%	5%	5%
Ameland	20	15%	25%	20%	5%	0%	15%	25%
Appingedam	225	10%	5%	50%	15%	10%	5%	5%
Assen	1.320	5%	10%	50%	20%	5%	5%	5%
Bedum	120	5%	10%	40%	20%	10%	5%	5%
Bellingwedde	165	10%	10%	35%	20%	10%	10%	10%
het Bildt	160	10%	10%	40%	20%	10%	5%	5%
Boarnsterhim	235	10%	5%	45%	15%	5%	10%	5%
Ten Boer	75	15%	20%	50%	5%	5%	0%	0%
Borger-Odoorn	280	5%	10%	45%	15%	10%	5%	5%
Coevorden	480	5%	5%	40%	20%	10%	10%	10%
Dantumadiel	320	10%	10%	40%	15%	10%	10%	5%
Delfzijl	430	10%	10%	40%	20%	10%	10%	5%
Dongeradeel	465	10%	10%	45%	20%	5%	10%	5%
Eemsmond	390	5%	10%	45%	20%	5%	10%	5%
Emmen	1.855	5%	5%	45%	15%	5%	10%	5%
Ferwerderadiel	110	5%	15%	40%	20%	10%	5%	5%
Franekeradeel	395	5%	10%	40%	20%	5%	10%	5%
Gaasterlân-Sleat	140	5%	5%	40%	10%	10%	15%	10%
Groningen	3.840	5%	5%	55%	20%	5%	5%	5%
Grootegast	185	15%	15%	45%	15%	5%	5%	0%
Haren	240	5%	10%	40%	15%	5%	10%	10%
Harlingen	245	5%	5%	45%	15%	5%	10%	5%
Heerenveen	740	5%	5%	50%	15%	5%	10%	5%
Hoogeveen	930	10%	10%	50%	20%	5%	10%	5%
Hoogezand-Sappemeer	825	5%	10%	45%	15%	5%	10%	5%
Kollumerland c.a.	225	5%	10%	40%	20%	10%	10%	5%
Leek	315	10%	10%	45%	15%	5%	5%	0%
Leeuwarden	2.160	5%	5%	50%	15%	5%	10%	5%
Leeuwarderadeel	155	10%	10%	35%	10%	5%	15%	10%
Lemsterland	145	15%	10%	35%	15%	10%	10%	5%
Littenseradiel	120	10%	10%	30%	15%	10%	20%	10%
Loppersum	175	10%	10%	40%	15%	10%	5%	5%
De Marne	200	10%	15%	40%	20%	5%	5%	0%
Marum	115	10%	15%	50%	15%	5%	5%	5%
Menameradiel	160	10%	10%	30%	20%	5%	15%	10%
Menterwolde	205	15%	15%	40%	15%	5%	5%	5%
Meppel	440	10%	10%	45%	15%	10%	5%	5%
Midden-Drenthe	445	5%	10%	45%	20%	5%	10%	10%
Noordenveld	395	10%	10%	45%	20%	5%	10%	5%
Oldambt	780	10%	10%	40%	20%	5%	5%	5%

Gemeente	Aantal 2012	0-11	12-17	18-49	50-64	65-74	75-84	≥87
Ooststellingwerf	385	5%	5%	50%	20%	10%	5%	10%
Opsterland	390	10%	10%	40%	20%	5%	5%	5%
Pekela	265	10%	15%	45%	20%	5%	5%	0%
Schiermonnikoog	x	x%	x%	x%	x%	x%	x%	x%
Skarsterlân	305	10%	10%	45%	10%	10%	15%	5%
Slochteren	210	5%	10%	50%	20%	5%	5%	0%
Smallingerland	980	10%	10%	50%	15%	5%	5%	0%
Stadskanaal	730	10%	10%	50%	15%	5%	5%	5%
Súdwest Fryslân	1.290	5%	5%	45%	20%	10%	10%	5%
Terschelling	35	10%	5%	20%	25%	15%	15%	10%
Tynaarlo	350	10%	15%	40%	15%	10%	10%	5%
Tytsjerksteradiel	410	10%	10%	40%	15%	10%	15%	10%
Veendam	640	5%	10%	50%	20%	5%	5%	5%
Vlagtwedde	280	5%	10%	40%	20%	5%	10%	10%
Vlieland	10	25%	0%	25%	15%	25%	15%	0%
Westerveld	215	5%	5%	35%	15%	10%	15%	10%
Weststellingwerf	415	10%	10%	40%	20%	10%	10%	5%
Winsum	225	10%	15%	45%	20%	10%	5%	0%
De Wolden	235	5%	10%	25%	20%	10%	20%	15%
Zuidhorn	215	10%	20%	40%	15%	10%	5%	0%

Bron: Rapportages 'Begeleiding in Beeld', CIZ

B5.10. Tabel. AWBZ extramurale begeleiding naar leeftijd, ontwikkeling 2011-12

Gemeente	Aantal 2012	0-11	12-17	18-49	50-64	65-74	75-84	≥87
Aa en Hunze	305	-20%	40%	12%	10%	-20%	-11%	0%
Achtkarspelen	430	-15%	11%	12%	-7%	0%	-14%	-40%
Ameland	20	x	x	x	x	x	x	x
Appingedam	225	0%	0%	22%	0%	0%	-50%	200%
Assen	1.320	-15%	0%	13%	15%	6%	14%	0%
Bedum	120	0%	0%	11%	-17%	100%	-67%	x
Bellingwedde	165	0%	0%	22%	0%	50%	0%	33%
het Bildt	160	0%	50%	17%	17%	0%	0%	0%
Boarnsterhim	235	0%	0%	10%	-14%	0%	-33%	0%
Ten Boer	75	-33%	0%	0%	x	0%	x	x
Borger-Odoorn	280	-20%	0%	8%	0%	0%	0%	0%
Coevorden	480	-25%	50%	9%	19%	17%	10%	10%
Dantumadiel	320	-14%	0%	0%	0%	0%	14%	0%
Delfzijl	430	0%	-30%	13%	7%	-22%	0%	-33%
Dongeradeel	465	-11%	13%	5%	6%	0%	13%	33%
Eemsmond	390	0%	0%	20%	7%	0%	20%	0%
Emmen	1.855	-10%	0%	11%	12%	20%	3%	33%
Ferwerderadiel	110	-50%	0%	13%	-20%	100%	0%	x
Franekeradeel	395	0%	20%	3%	-6%	0%	-13%	20%
Gaasterlân-Sleat	140	-50%	0%	10%	-25%	50%	0%	50%
Groningen	3.840	-3%	13%	10%	13%	-5%	-22%	-7%
Groote gast	185	0%	0%	0%	0%	-50%	0%	x
Haren	240	-25%	-14%	0%	20%	-25%	-14%	-17%
Harlingen	245	33%	0%	29%	14%	-25%	-14%	-25%
Heerenveen	740	-22%	11%	12%	4%	0%	-8%	-10%
Hoogeveen	930	-22%	15%	18%	10%	8%	0%	14%
Hoogezand-Sappemeer	825	-8%	13%	11%	21%	11%	7%	-14%
Kollumerland c.a.	225	0%	0%	0%	11%	-20%	0%	0%
Leek	315	0%	60%	30%	25%	-25%	0%	-50%
Leeuwarden	2.160	-8%	10%	6%	6%	13%	3%	0%
Leeuwarderadeel	155	0%	33%	0%	50%	0%	-33%	0%
Lemsterland	145	0%	0%	25%	25%	0%	0%	x
Littenseradiel	120	0%	0%	-13%	0%	0%	0%	0%
Loppersum	175	0%	33%	8%	20%	50%	-33%	-33%
De Marne	200	-20%	20%	0%	0%	-33%	0%	-50%
Marum	115	0%	0%	0%	50%	100%	0%	x
Menameradiel	160	33%	0%	-9%	0%	100%	0%	0%
Menterwolde	205	0%	-14%	7%	0%	0%	-33%	200%
Meppel	440	0%	40%	8%	7%	33%	-14%	0%
Midden-Drenthe	445	0%	14%	12%	0%	17%	-11%	-13%
Noordenveld	395	-14%	0%	13%	8%	0%	0%	0%
Oldambt	780	8%	-6%	16%	13%	0%	-10%	13%

Gemeente	Aantal 2012	0-11	12-17	18-49	50-64	65-74	75-84	≥87
Ooststellingwerf	385	0%	-29%	6%	17%	0%	-29%	-14%
Opsterland	390	-11%	14%	7%	15%	-33%	-29%	20%
Pekela	265	0%	17%	15%	11%	50%	0%	x
Schiermonnikoog	x	x	x	x	x	x	x	x
Skarsterlân	305	0%	-13%	8%	0%	25%	14%	0%
Slochteren	210	-25%	25%	24%	14%	0%	100%	0%
Smallingerland	980	0%	-5%	1%	3%	10%	-13%	-33%
Stadskanaal	730	0%	0%	21%	14%	43%	0%	25%
Súdwest Fryslân	1.290	-18%	6%	13%	2%	10%	-3%	-6%
Terschelling	35	x	x	-50%	100%	x	0%	x
Tynaarlo	350	0%	-10%	4%	0%	-14%	-14%	25%
Tytsjerksteradiel	410	-22%	17%	7%	10%	33%	-8%	-13%
Veendam	640	-25%	8%	13%	13%	17%	-29%	25%
Vlagtwedde	280	0%	-14%	10%	11%	50%	0%	0%
Vlieland	10	x	x	x	x	x	x	x
Westerveld	215	0%	0%	7%	0%	0%	40%	67%
Weststellingwerf	415	-13%	-10%	10%	14%	17%	0%	0%
Winsum	225	-33%	20%	18%	0%	0%	-33%	x
De Wolden	235	-50%	0%	8%	13%	33%	0%	75%
Zuidhorn	215	-17%	33%	6%	-14%	-25%	-33%	x

Bron: Rapportages 'Begeleiding in Beeld', CIZ

NB. Voor de cellen met een 'x' zijn de absolute waarden kleiner dan 5. Het CIZ rondt af op vijftallen om de privacy van cliënten te waarborgen.

Bijlage 6

Geraadpleegde literatuur

(Bureau HHM 2011)

Verkenkend onderzoek extramurale begeleiding.

(CAB 2009)

Noordelijke Arbeidsmarkt Verkenning 2009-2010.

(Cedris 2010)

Branche-informatie sociale werkgelegenheid en arbeidsintegratie.

(CPB 2012)

Centraal Economisch Planbureau, "Centraal Economisch Plan 2012".

(CrossOver 2011)

Kennis en Innovatiecentrum CrossOver, 'Het wassende weten, het deel over de arbeidsmarkt voor jongeren met een beperking'.

(Divosa 2012)

CAB/Divosa, 'Divosa-monitor 2012 - deel 1, Denken in kansen, Over sociale diensten en participatiebevordering'.

(Edzes, A.E. 2011)

Werken naar vermogen. De invloed van gemeenten op de onderkant van de arbeidsmarkt.

(Fryslân 2012)

UWV + Friese gemeentes, 'Regionale Werkgeversdienstverlening Fryslân, jaarplan 2012'.

(HBO Raad 2009)

Feiten en cijfers. Afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs.

(Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2011)

Hoofdlijnennotitie Werken naar Vermogen.

(OSB 2012)

Bijdrage OSB rondetafelgesprek commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2012.

(RWI 2012)

Raad voor Werk en Inkomen (RWI), 'Arbeidsmarktscan 2012', Utrecht, april 2012.

(SCP 2012)

Sociaal Cultureel Planbureau, 'Overwegingen SCP bij voorstel Wet Werken naar Vermogen t.b.v. rondetafelgesprek 14 maart 2012', Den Haag, 2012.

(SEO Economisch Onderzoek 2010)

Bèta-loopbaanmonitor 2010.

(UWV 2012)

Regionale Arbeidsmarktprognose 2012-2013, met een doorkijk naar 2017.

(UWV 2012)

Kennisverslag 2012-I.

CAB *fundeert* beleid

CAB

Martinikerkhof 30, 9712 JH Groningen

T (050) 311 51 13

E cab@cabgroningen.nl

I www.cabgroningen.nl

KvK 02060926

BTW NL806242139